

آزمون ۹ از ۱۴

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش دوازدهم - مرحله هفتم (۱۴۰۰/۱۲/۰۶)

ادبیات و علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی

۱. گزینه ۴ درست است.
واژه‌های نادرست در هر گزینه:
(۱) چاووش (آن که پیشاپیش زائران حرکت می‌کند و با صدای بلند و به آواز، اشعار مذهبی می‌خواند).
(۲) مناسک (ج منسک - اعمال عبادی - آیین‌های دینی)
(۳) گیوه (نوعی کفش با رویه‌ای دست‌باف)
همه واژه‌های گزینه پاسخ درست هستند.
۲. گزینه ۲ درست است.
اصلاح گزینه‌های نادرست:
(ارتفاع ولایت: عایدات و درآمدهای مملکت) (عیار: معیار - ابزار و مبنای سنجش) (کُربت: غم - اندوه)
(طرح افکندن: بنا نهادن) (پُرمایه: گرانیامیه - پرشکوه)
۳. گزینه ۳ درست است.
معانی همه واژه‌ها:
آوری: بی‌گمان - بی‌تردید - به‌طور قطع * یکایک: ناگهان * سَبَک: شتابان - سریع * هنر: لیاقت - استعداد - فضیلت - شایستگی * هیون: شتر؛ به‌ویژه شتر قوی‌هیکل و درشت‌اندام.
۴. گزینه ۱ درست است.
واژه‌های غلط و اصلاح آن‌ها:
حجر ← هجر * هور ← حور * حاتفی ← هاتفی
۵. گزینه ۲ درست است.
غلط‌های املائی و اصلاح آن‌ها:
صورت ← سورت * مواجهه ← مواجهه * سفاحت ← سفاهت
۶. گزینه ۴ درست است.
غلط‌های املائی متن و اصلاح آن‌ها:
صباع ← سباع * حدم ← هدم * سواعق ← صواعق * راجه ← راجح * عجل ← اجل
۷. گزینه ۲ درست است.
بیت گزینه پاسخ از «مرتضی امیری اسفندقه» است.
۸. گزینه ۳ درست است.
نکته‌ای که باید به آن توجه داشت این است که از میان وابسته‌های پیشین در گزینه‌ها، صفات اشاره بیشترین تکرار را دارند. در تشخیص صفات اشاره و ضمائر اشاره باید به کاربرد صفات اشاره پیش از اسم و کاربرد بدون اسم این دسته از واژه‌ها به عنوان ضمیر اشاره (و با مکث) توجه داشت.
بررسی هر گزینه:
(۱) این (ضمیر اشاره) نخستین - آن (هر دو صفات اشاره)
(۲) آن چاه: «آن» وابسته وابسته (صفت مضاف‌الیه) - آن نابردار (صفت اشاره)
(۳) آن (دو مرتبه) صفت اشاره - هزاران (صفت شمارشی)
(۴) این (ضمیر اشاره) - آن (صفت اشاره) توجه: شصت‌خم یک واژه و صفت مرکب است.

۹. گزینه ۴ درست است.

گروه مسندی در گزینه‌ها:

- (۱) گلیم تیره بختی‌ها - خیس خون داغ سهراب و سیاوش‌ها - روکش تابوت تختی‌ها (۳ گروه)
 - (۲) گرم و روشن - آتشین پیغام - کانون گرمی (۳ گروه)
 - (۳) تیره - سرد - گرم و روشن (۳ گروه)
 - (۴) عیار مهر و کین مرد و نامرد - بی‌عیار و شعر محض خوب و خالی (۲ گروه)
- توجه در گزینه ۲ «همگنان را خون گرمی بود»، فعل، غیر اسنادی است.

۱۰. گزینه ۱ درست است.

رابطه معنایی و واژه‌های متروک (منسوخ)

- (۱) تناسب بین چشم - ابرو / مه - چرخ * فاقد واژه متروک.
- (۲) تناسب بین کمان - جوش - برگستوان * واژه «برگستوان - جوشن» متروک هستند.
- (۳) تناسب بین حاسدان - دشمنان * واژه «خایب» متروک است.
- (۴) تناسب بین شیر - پیل / خدنگ (مجازاً به معنی تیر) - زوبین (به معنی نیزه) * واژه‌های «شرزه - زوبین» متروک هستند.

۱۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی موارد هر گزینه:

- (۱) خواهم ساخت / خواهم کرد: چهار جزیی گذرا به مفعول و مسند (خود / بنای عهد قدیم: مفعول - خراب / استوار: مسند) هر دو بیت به شیوه عادی سروده شده است.
- (۲) بیت دوم (و نیز بیت اول) فاقد واژه متحول شده معنایی است و نقش «صبا»، نهاد جمله است.
- (۳) «گیسو» مضاف‌الیه مضاف‌الیه است، ولی «خون گرفته» صفت است.
- (۴) واژه «استوار» دو تلفظی است. بیت‌ها فاقد فعل محذوف هستند.

۱۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی نقش‌های تبعی (معطوف - بدل - تکرار):

- (۱) فاقد نقش تبعی «رفت و آمد» دارای «واو» میانوند است و نه عطف
- ۲ و ۴ فاقد نقش تبعی («واو» ربط است)
- (۳) «آن میوه دل» بدل برای «قره‌العین» است.

۱۳. گزینه ۲ درست است.

بررسی آرایه‌های موجود:

- * جان‌بخشی / استعاره: «قصه» * مجاز: «شصت خم» مجازاً طولانی * ایهام: «نابردار» به معنی برادر ناتنی - کسی که برادر نیست * تناقض: «سخت آسان بود» * جناس: بین داده - ساده
- سروده فاقد حسن تحلیل - اغراق - ایهام تناسب - تضاد و تشبیه است.

۱۴. گزینه ۳ درست است.

بررسی آرایه‌های خواسته‌شده:

- (۱) تشبیه: دشت دل - گل رو * استعاره: «گیاه» استعاره از مهر و محبت * مجاز: «زمین» به معنای «سرزمین» مجاز است. (میهن: استعاره و جان‌بخشی دارد) * بیت فاقد جناس است.
- (۲) استعاره: «آتش» استعاره از عشق * تشبیه: آتش را زان سان که بر خلیل کردی، سرد کن * جناس: بین «آن - سان - جان» * بیت فاقد مجاز است.
- (۳) مجاز: «سر - سر» به ترتیب مجاز از «فکر - وجود» * جناس: بین «سر - سر - هر» * تشبیه: هرکس به رنگ شمع باید از رفتن سر خندد * استعاره و جان‌بخشی: «شمع» سر برای «شمع» استعاره از «فتیله» است.
- (۴) مجاز: «نفس‌نفس» به معنای هر «لحظه» مجاز است. * استعاره و جان‌بخشی: «باد - گل» * تشبیه: من چو گل از غم گریبان چاک می‌کنم. («گریبان» استعاره از گلبرگ) * بیت فاقد جناس است.

۱۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی آرایه‌های موجود:

حسن تعلیل: علت رام شدن آهو، همانا به مشام رسیدن بوی محبت آن یار زیباست که از من حس کرده است.

حس آمیزی: «بوی مهر شنیدن»

ایهام: «بو» به دو معنی ۱- عطر ۲- امید

استعاره: «غزال وحشی» استعاره از محبوب زیبا و دست نیافتنی (آهو: جان‌بخشی - مهر: استعاره دارد)

تضاد: بین «رام - وحشی»

بیت فاقد جناس - تناقض و ایهام تناسب است.

۱۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی استعاره‌ها و مجازهای ابیات:

(۱) «پسته و شکرریزی» به ترتیب استعاره از «دهان و سخنگویی» * «پسته خندان» نیز استعاره و جان‌بخشی دارد. (۳ مورد استعاره - فاقد مجاز)

(۲) «جان و خرد - کون و مکان» به ترتیب مجازاً به معنی «انسان - هستی» * از طرفی «جان و خرد» هر دو دارای استعاره و جان‌بخشی هستند. (به جهت تعظیم آن‌ها) (۲ مورد استعاره - ۲ مورد مجاز)

(۳) «آب دیده - طوفان» به ترتیب استعاره از «اشک چشم - مشکلات» * «صد - سینه» به ترتیب مجاز از «مقدار بی‌شمار - دل» (۲ مورد استعاره - ۲ مورد مجاز)

(۴) «چشم - جهان - در - خاک» به ترتیب مجاز از «نگاه - مردم جهان - آستان در - زمین» هستند. * «روی مسکنت» اضافه استعاری و تشخیص است. (۴ مورد مجاز - ۱ مورد استعاره)

۱۷. گزینه ۲ درست است.

به واژه‌های تکراری دارای معنای یکسان در پایان مصراع‌ها «ردیف» گفته می‌شود. در گزینه پاسخ «است» در مصراع اول به معنای «دارم» یا «وجود دارد» و در مصراع دوم به معنای فعل اسنادی آمده است و ردیف محسوب نمی‌شود.

۱۸. گزینه ۳ درست است.

معنی «گذشتن» در هر گزینه:

(۱) تجاوز و تخطی کردن (۲) مردن

(۳) در مصراع اول و دوم به معنی تفوق و برتری یافتن، ولی در مصراع دوم به مفهوم کنایی نهایت سخاوت و بخشنده‌گی است.

(۴) تمام شدن و پایان یافتن

۱۹. گزینه ۱ درست است.

مفهوم درست گزینه پاسخ: «غلبه بر روزگار» است.

۲۰. گزینه ۴ درست است.

مفهوم بیت سؤال و گزینه پاسخ: قدرت‌های بزرگ باید به فکر مردم فرو دست باشند. «برقراری عدالت و نفی ظلم»

مفهوم گزینه‌های دیگر: (۱) قرابت عشق با رنج (۲) نهایت ایثار برای دفاع از فلسطین (۳) نهایت رنج و سختی

۲۱. گزینه ۴ درست است.

مفاهیم درست در هر گزینه:

(۱) نهی کردن از نابودی حکومت (به سبب روا داشتن ظلم و ستم) (۲) بی‌اعتنایی به غیر محبوب (۳) عزت و ذلت از خداوند است.

۲۲. گزینه ۳ درست است.

مفهوم بیت گزینه پاسخ: «عدم توجه به جذابیت‌های دنیا» و مفهوم بیت سؤال و گزینه‌های دیگر: «تأکید بر معاد و جهان باقی» است.

۲۳. گزینه ۳ درست است.

مفهوم همه ابیات غیر پاسخ: «نومیدی از وصل یار» است، ولی مفهوم گزینه پاسخ، «امیدواری به دیدار محبوب» است.

۲۴. گزینه ۲ درست است.

مفهوم گزینه‌های دیگر:

(۱) اشعار حافظ مشحون از مهربانی و لطف و غیر قابل خرده‌گیری است.

(۳) یک شخص مجرب ذوق باده‌نوشی را ترک نمی‌کند.

(۴) در عشق محبوب، بیخود گشته‌ام.

۲۵. گزینه ۱ درست است.

مورد الف با مفهوم «تأکید بر رازداری» اضافه در نظر گرفته شده است.

عربی، زبان قرآن

۲۶. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) کارهایشان (۳) باعث فریب و مشورت (۴) روزه‌هایشان ، کارهایشان

(عربی یازدهم ص ۶۸ و عربی ۱۲ درس سوم)

۲۷. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) هم‌نشین (۲) دیگران را (۴) قاعده‌مدار رفتار کنید (عربی ۱۲ ص ۴۷)

۲۸. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) این را. نگاه کنید (۳) آن چیزی (۴) به من بنگرید (عربی ۱۲ ص ۵۳)

۲۹. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) پنهان می‌کند، زبانی، می‌شود (۲) زبانی (۴) لغزش (عربی یازدهم ص ۶۳)

۳۰. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) برگردانند (۲) پیشنهاد، بود (۳) مزرعه. ترجمه نشدن ضمیر «ها»

(عربی ۱۲ ص ۵۰ و ۵۶)

۳۱. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) به اندازه، است، از هم (۳) زندگی می‌کنند (۴) می‌زنند، بعضی دیگر

(عربی ۱۲ ص ۵۴ و عربی ۱۱ ص ۴۲)

۳۲. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) که از دوستانمان بود (۳) ترجمه نشدن ضمیر «تا» در «برنامجنا» و «إلیه» (۴) مخالفت می‌کرد (عربی ۱۱ ص ۶۲ و ۵۱)

۳۳. گزینه ۱ درست است.

ترجمه صحیح: «اگر تندخو و سنگدل بودی هر آینه از اطرافت پراکنده می‌شدند.» (عربی ۱۲ ص ۳۷)

۳۴. گزینه ۳ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

(۱) قالوا سلاما: سخن آرام گویند (۲) أخفی: پنهان کرد. جعله: آن را قرار داد (۴) أعطانی: به من داد (عربی ۱۱ ص ۶۷ و ۶۸ و

(عربی ۱۲ ص ۳۷)

۳۵. گزینه ۲ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

(۱) من مهددات (۳) السّما. (۴) أكثر من حدّ (عربی ۱۲ ص ۵۴)

ترجمه درک مطلب:

در خطبه ۲۲۴ نهج البلاغه آمده است: «به خدا سوگند، اگر سرزمین‌های هفتگانه و هرچه در زیر آسمان‌هایشان است به من می‌دادند تا نافرمانی خدا کنم، آن قدر که پوست جوی را از مورچه‌ای بربایم، انجام نمی‌دادم. و این دنیای شما برای من از برگی که ملخی آن را می‌جود، حقیرتر است. علی را با نعمتی که روی در زوال دارد و لذتی که پایدار نمی‌ماند چه کار؟ از به خواب رفتن عقل یا زشتی لغزش به خدا پناه می‌برم و از او یاری می‌جویم.»

۳۶. گزینه ۴ درست است.

توضیح: با توجه به متن که درخصوص نافرمانی از خداوند است، این گزینه اشاره به تجاوز از حدود الهی و شکستن قوانین خداوندی دارد. (فعل تعدی: درس ۴ دوازدهم و فعل سلب (یسلب): به زور گرفت که اشاره به ظالم بودن می‌کند.

۳۷. گزینه ۱ درست است.

توضیح: با توجه به مفهوم متن که اشاره به بی‌ارزش بودن دنیا می‌کند این گزینه هم دنیا را فقط بازی و سرگرمی می‌داند ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۲) کسی که از خدا نافرمانی می‌کند، او را نشناخته است.

(۳) از زیاد خوابیدن بپرهیزید؛ زیرا خواب زیاد صاحبش را روز قیامت در حالی که فقیر است، رها می‌کند.

(۴) هرکس مطیع خدا باشد به او نفع می‌رساند و کسی که مطیع خدا نباشد، به او سود نمی‌رساند.

۳۸. گزینه ۲ درست است.

در متن اشاره شده است که نفس به بدی دستور می‌دهد و از این بدی و لغزش به خدا پناه می‌بریم و این گزینه هم به همین مورد اشاره می‌کند.

ترجمه سایر گزینه‌ها:

(۱) بدون شک نیازهای مردم به سوی شما، نعمتی از سوی خداوند است.

(۳) و اگر بخواهید که نعمت‌های خدا را شماره کنید، هرگز نتوانید که خدا در حق بندگان آمرزنده مهربان است.

(۴) پروردگارا! من به تو پناه می‌برم که از تو چیزی بخواهم که بدان علم ندارم.

۳۹. گزینه ۳ درست است.

در متن، صحبتی از مکان سرزمین‌های هفتگانه نیست.

۴۰. گزینه ۲ درست است.

(۱) معلوم. فاعل ت (۳) معرب (۴) من باب تفعیل و الفاعل

۴۱. گزینه ۴ درست است.

(۱) مذکر مخاطب (۲) لازم. فاعله «ها» (۳) لا حاحه إلی المفعول

۴۲. گزینه ۳ درست است.

(۱) اسم التفضیل (۲) اسم المكان. مبنی (۴) مبنی

۴۳. گزینه ۱ درست است.

انزَعَجَ به شکل انزَعَجَ صحیح است. (عربی ۱۲ ص ۳۸)

۴۴. گزینه ۴ درست است.

«إلّا» در عبارتی می‌تواند به شکل فقط ترجمه بشود که منفی باشد و مستثنی‌منه در آن ذکر نشده باشد.

رد سایر گزینه‌ها:

۴۵. گزینه ۲ درست است.
(۱) زمیلات: مستثنی منه (۲) أحد: مستثنی منه (۳) الناس: مستثنی منه (عربی ۱۲ ص ۴۵)

- (۱) و هی تخرّب: حال است، اما جمله حالیه، نه کلمه. (۳) الدؤوبین: خبر فعل ناقص است.
(۴) ینقذک: اسم نکره را توصیف می‌کند. (عربی ۱۲ ص ۳۹ و قواعد مربوط به حال)

۴۶. گزینه ۱ درست است.

- سؤال به دنبال فعلی است که بعد از اسم نکره آمده و آن را توضیح می‌دهد.
(۲) یضیق خبر است. (۳) حرف ف قبل از عصى بین اسم نکره و فعل فاصله انداخته است.
(۴) اسم نکره‌ای نداریم که بعد از آن فعل آمده باشد. (عربی ۱۱ ص ۶۵)

۴۷. گزینه ۳ درست است.

نفی مستقبل: لن + فعل مضارع که تنها در این گزینه آن را می‌بینیم. (عربی ۱۱ ص ۵۱)

۴۸. گزینه ۴ درست است.

نون وقایه بین فعل، عن، من، لیت، لعل، أن و إن + ضمیر «ی» متکلم می‌آید که تنها در همین گزینه آمده است.
(عربی ۱۱ ص ۶۹)

۴۹. گزینه ۱ درست است.

- (۲) أَمَّارَه: اسم مبالغه است ولی مضاف نیست. (۳) نُقَّاد: اسم فاعل است.
(۴) اسم مبالغه ندارد.

(با توجه به تمرین ص ۶۸ عربی ۱۱)

۵۰. گزینه ۴ درست است.

جواب شرط یا فعل است یا جمله اسمیه

رد سایر گزینه‌ها: (۱) اقرأ: جواب شرط به شکل فعل (۲) ینصر: جواب شرط به شکل فعل (۳) سوف یتنبّه: جواب شرط به شکل فعل (عربی ۱۱ ص ۳۵)

دین و زندگی

۵۱. گزینه ۴ درست است.

پس از اعلام آمادگی امام علی (ع) درباره یاری پیامبر (ص)، رسول خدا فرمود: «همانا این برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.» یازدهم، صفحه ۸۴

۵۲. گزینه ۳ درست است.

روزی رسول خدا (ص) پس از بیان جایگاه علمی امیر مومنان (ع) فرمود: «دروغ می‌گوید کسی که می‌پندارد مرا دوست دارد، در حالی که دشمنی و کینه تو در دل اوست.» یازدهم، صفحه ۹۹

۵۳. گزینه ۲ درست است.

عبارت «به خدا سوگند حتی برای دو روز نیز او را به کار نخواهم گماشت ...» کلام امام علی (ع) درباره معاویه است.
یازدهم، صفحه ۱۰۴

۵۴. گزینه ۱ درست است.

آیه ولایت، یعنی آیه ۵۵ سوره مائده پس از پرداخت صدقه توسط امام علی (ع) در حال رکوع به فرد فقیر نازل شد.
یازدهم، صفحه ۸۵

۵۵. گزینه ۴ درست است.

امام علی (ع) می‌فرمودند: «سوگند به خداوندی که جان من در دست اوست آن مردم [شامیان] بر شما پیروز خواهند شد، نه از

آن جهت که آنان به حق نزدیک‌ترند، بلکه به این جهت که آنان در راه باطلی که زمامدارشان می‌رود، شتابان فرمان او را می‌پذیرند.»
یازدهم، صفحه ۱۱۳

۵۶. گزینه ۲ درست است.

پرسش منفی است و ترویج سنت حفظ قرآن کریم جزو مهم‌ترین اقدامات ائمه اطهار (ع) در راستای مرجعیت دینی و تعلیم دین نیست.

۵۷. گزینه ۱ درست است.

در میان مخلوقات، انسان موجودی است که علاوه بر ایستادگی در برابر موانع بیرونی می‌تواند در برابر موانع درونی نیز ایستادگی کرده و حتی علیه خود انقلاب کند؛ بدین معنا که با پیروی از عقل، علیه تمایلات ناپسند خود قیام کند و انقلاب کند.
(دوازدهم، صفحه ۹۵)

۵۸. گزینه ۴ درست است.

خداوند در آیه ۵۳ سوره زمر می‌فرماید: «بگو ای بندگان من که بسیار بر خود ستم روا داشته‌اید، از رحمت الهی ناامید نباشید که همانا خداوند همه گناهان را می‌بخشد. همانا او آمرزنده و مهربان است.» (دوازدهم، صفحه ۹۷)

۵۹. گزینه ۳ درست است.

امام راحل (ره) می‌فرماید: بهار توبه، ایام جوانی است که بار گناهان کمتر و تیرگی قلب و ظلمت درون کمتر است و شرایط توبه سهل‌تر است. (دوازدهم، صفحه ۱۰۳)

۶۰. گزینه ۲ درست است.

پرسش منفی است و وسوسه نشدن برای ارتکاب گناه از اقدامات تکمیلی توبه نیست و باید توجه داشت اساساً در معرض وسوسه قرار گرفتن برای ارتکاب گناه در اختیار انسان نیست. (دوازدهم، صفحه ۱۰۰)

۶۱. گزینه ۱ درست است.

خداوند در سوره بقره آیه ۲۲۲ می‌فرماید: «خداوند کسانی را که زیاد توبه می‌کنند (توابعین) را دوست دارد و پاکیزگان را دوست دارد.» (دوازدهم، صفحه ۹۷)

۶۲. گزینه ۲ درست است.

امام کاظم (ع) در تأیید سخن خدمتکار که صاحب خود را فردی آزاد معرفی کرد، فرمودند: «معلوم است که آزاد است! اگر بنده می‌بود، بندگی می‌کرد و حرمت صاحب خود را نگه می‌داشت و این بساط را پهن نمی‌کرد.» (دوازدهم، صفحه ۹۵)

۶۳. گزینه ۳ درست است.

خداوند در آیه ۹ سوره زمر می‌فرماید: «بگو آیا کسانی که می‌دانند با کسانی که نمی‌دانند یکسان هستند؟»

۶۴. گزینه ۳ درست است.

از جمله برنامه‌های یک انسان مسلمان، مشارکت و تلاش او در ایجاد جامعه‌ای براساس معیارهای اسلامی است.
دوازدهم، صفحه ۱۲۲

۶۵. گزینه ۱ درست است.

اولین کسانی که همراه پیامبر اکرم (ص) در کنار کعبه به نماز ایستادند، حضرت علی (ع) و حضرت خدیجه (س) بودند در حالی که هیچ مسلمانی دیگر در سرزمین حجاز نبود. (دوازدهم، صفحه ۱۲۳)

۶۶. گزینه ۴ درست است.

یک قرن بعد از آغاز دعوت پیامبر اکرم (ص)، این گرمی‌ترین نام از فراز مناره‌های مساجد شهرهای بزرگ آسیا و آفریقا و اروپا به گوش مردم جهان رسید. (دوازدهم، صفحه ۱۲۳)

۶۷. گزینه ۲ درست است.

منبع یک مسلمان برای شناخت معیارهای یک تمدن اسلامی، قرآن و سخنان پیشوایان دین است. (دوازدهم، صفحه ۱۲۲)

۶۸. گزینه ۴ درست است.

قرآن کریم در آنجا که اوصاف نمازگزاران را بیان می‌کند، یکی از ویژگی‌های آن‌ها را این‌گونه بیان می‌کند: «آنان در مال خود

برای محرومان و فقیران حق معینی قرار داده‌اند.» (دوازدهم، صفحه ۱۲۵)

۶۹. گزینه ۱ درست است.

آیه ۵۹ سوره نساء ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ﴾ به پذیرش ولایت الهی و دور شدن از پیروی حاکمان ستمگری مانند خلفای بنی‌امیه و بنی‌عباس اشاره دارد. (دوازدهم، صفحه ۱۲۵)

۷۰. گزینه ۴ درست است.

خداوند در آیه ۲۵ سوره حدید می‌فرماید: «همانا ما پیامبران خود را به همراه دلایل روشن فرستادیم و همراه آن‌ها کتاب و میزان فرستادیم تا مردم به قسط و عدالت رفتار کنند.» (دوازدهم، صفحه ۱۲۵)

۷۱. گزینه ۲ درست است.

برای ایجاد جامعه‌ای براساس معیارهای اسلامی ابتدا باید معیارهای یک تمدن اسلامی را بشناسیم. (دوازدهم، صفحه ۱۲۲)

۷۲. گزینه ۳ درست است.

رسول خدا (ص) به رسالت برانگیخته شده بود تا جامعه‌ای بنا نهد که در آن به جای حکومت ستمگران و طاغوتیان، ولایت الهی حاکمیت داشته باشند و نظام اجتماعی بر پایه قوانین الهی استوار گردد. (دوازدهم، صفحه ۱۲۴)

۷۳. گزینه ۲ درست است.

یکی از اهداف مهم پیامبر اکرم (ص)، ارتقای جایگاه خانواده به‌عنوان کانون رشد و تربیت انسان‌ها و مانع اصلی فساد است. احیای منزلت زن و ارزش‌های اصیل او از عناصر اصلی این برنامه به‌شمار می‌رفت. (دوازدهم، صفحه ۱۲۵)

۷۴. گزینه ۳ درست است.

پرسش منفی است و شکستن و از بین بردن بت‌ها، جزو اصول برنامه اسلام برای مبارزه با خرافه‌پرستی و جاهلیت نیست.

(دوازدهم، صفحه ۱۲۸)

۷۵. گزینه ۴ درست است.

پیامبر اکرم (ص) می‌فرمود: «هیچ مردی نیست که زنی از محارم خود را شاد کند، مگر آنکه خداوند روز قیامت او را شاد خواهد کرد.» (دوازدهم، صفحه ۱۲۶)

معارف و اقلیت‌های دینی

۵۱. گزینه ۴ درست است.

توحید نظری که نظر و عقیده ما در مورد خداوند را نشان می‌دهد، عبارت از این است که جهان و مجموعه پدیده‌های آن مخلوق یک خالق است و به‌وسیله همین خالق تدبیر و هدایت می‌شود. صفحه ۳۶ کتاب یازدهم

۵۲. گزینه ۳ درست است.

از دیدگاه تعالیم آسمانی در جهان هیچ موجودی استقلال ندارد. یعنی درست است که هر یک از موجودات دارای قدرت و اثری است ... ولی هیچ‌یک از این‌ها اثر و نیروی خود را از خود ندارند، بلکه همه را خداوند به آن‌ها داده است تا آنجا که می‌توان گفت در اصل یک نیرو یا یک مؤثر یا یک اراده بیشتر در جهان وجود ندارد و آن خداوند متعال است؛ زیرا هر چیز دیگری که غیر از اوست، نیرو و اثر خود را از خدا گرفته است. صفحه ۳۶ کتاب یازدهم

۵۳. گزینه ۲ درست است.

بعد از اینکه انسان با عقل خود خدا را شناخت، این سؤال برای او مطرح می‌شود که وظیفه او در مقابل خدا چیست؟ باید در نظر داشت که سایر گزینه‌ها در واقع زیرمجموعه شناخت عقلی خداوند هستند. صفحه ۳۸ کتاب یازدهم

۵۴. گزینه ۱ درست است.

شعر مزبور و تمام گزینه‌های غیر پاسخ به «نفی خودپرستی» اشاره مستقیم دارند. صفحه ۳۹ کتاب یازدهم

۵۵. گزینه ۴ درست است.

شرک عملی این است که انسان در عمل کسی جز خدا را عبادت کند و تن به بندگی غیر خدا دهد. صفحه ۴۰ کتاب یازدهم

۵۶. گزینه ۲ درست است.

گاهی مشاهده می‌شود کسی برخلاف عدالت، حق دیگری را پایمال می‌کند. (بنابراین، بخش اول پاسخ در همه گزینه‌ها درست است). ... بی‌عدالتی سرچشمه‌ای جز نقص ندارد؛ نیاز، جهل، ترس، آلودگی و غیره همگی نشانه‌های روشن نقص هستند. صفحه ۴۴ کتاب یازدهم

۵۷. گزینه ۱ درست است.

«تا بدانجا رسید دانش من / که بدانم همی که نادانم» حال با این دانش ناچیز در برابر جهان آفرینش، آیا می‌توان لب به اعتراض‌های جسارت‌آمیز گشود و خالق جهان را با گستاخی جاهلانه به خیال خود به محاکمه کشید یا او را متهم به ظلم و بی‌عدالتی کرد؟ صفحه ۴۵ کتاب یازدهم

۵۸. گزینه ۴ درست است.

این اعتراضات همه از پندار بی‌اساس درباره دنیا و زندگی دنیوی انسان سرچشمه می‌گیرند. آنان چنان می‌پندارند که دنیا عشرتکده‌ای است که نباید هیچ‌گونه رنج و سختی در آن وجود داشته باشد تا به راحتی بتوانند در عیش و نوش فرو روند؛ غافل از اینکه دنیا جای رشد و سازندگی و شکوفایی استعدادهاست. جای آزمایش و خودسازی و رسیدن به کمال است و این هدف جز با دست و پنجه نرم کردن با سختی‌ها و مصائب تأمین می‌گردد. صفحه ۴۶ کتاب یازدهم

۵۹. گزینه ۳ درست است.

در تعالیم دینی آمده است که خداوند بندگانی را که دوست می‌دارد، به سختی‌ها و دشواری‌ها گرفتار می‌کند تا از این طریق به کمال وجودی خویش نائل شوند. ... «که بلای دوست تظہیر شماسست / علم او بالای تدبیر شماسست» صفحه ۴۷ کتاب یازدهم

۶۰. گزینه ۲ درست است.

بزرگ‌ترین مانع بر سر راه تکامل روحی انسان و رسیدن به قرب پروردگاری، خودخواهی‌های انسان است. صفحه ۴۸ کتاب یازدهم

۶۱. گزینه ۱ درست است.

در صورتی مسائل و مشکلات منجر به کمال و سعادت انسان می‌شوند که اولاً انسان خود در به وجود آمدن آن‌ها نقشی نداشته باشد. سختی‌هایی که نتیجه سهل‌انگاری‌ها، خطاها و انحرافات خود انسان است، هرگز چنین نتیجه‌ای در رشد و کمال انسان ندارد. صفحه ۴۹ کتاب یازدهم

۶۲. گزینه ۲ درست است.

بسیاری دیگر از مواردی که به نظر ما دور از عدالت می‌رسند، از محدودنگری ما سرچشمه می‌گیرند؛ بدین معنی که مثلاً ما عده‌ای را می‌نگریم که در زندگی خود همواره پیروی از اصول صحیح انسانی و الهی می‌نمایند، اما ظاهراً به پاداشی شایسته نمی‌رسند. ... برعکس عده‌ای دیگر همواره دست به هرگونه ستم و خیانت می‌آیند و قبل از اینکه کیفر اعمال خود را دریافت نمایند، چشم از این سرا فرومی‌بندند. صفحه ۵۰ و ۵۱ کتاب یازدهم

۶۳. گزینه ۳ درست است.

بنیاد و اساس همه ادیان الهی دعوت مردم به ایمان به خدای یگانه است. اعتقاد به معاد و پیامبران و سایر آموزه‌های دینی، در گرو اعتقاد به ایمان به خداست. صفحه ۵۳ کتاب یازدهم

۶۴. گزینه ۳ درست است.

از نتایج تفکر مادی، احساس پوچی و تنهایی در جهان به این بزرگی است. انسانی که خود را موجودی بی‌هدف و تصادفی می‌شناسد، نه تنها نسبت به طبیعت، بلکه نسبت به ممنوعان خویش و حتی نسبت به خود نیز احساس بیگانگی و تنهایی می‌کند. صفحه ۵۴ کتاب یازدهم

۶۵. گزینه ۱ درست است.

پدیده مرگ در جهان بینی الهی واقعیتهایی با عظمت است که با آن نه تنها انسان چیزی را از دست نمی‌دهد، بلکه پرده‌های ظلمت و طبیعت از پیش دیدگانش برداشته می‌شود و در مرحله بالایی گام می‌نهد. صفحه ۵۵ کتاب یازدهم

۶۶. گزینه ۴ درست است.

پیشوایان دینی ایمان را اعتقاد به دل، اقرار به زبان و عمل به اعضا معرفی فرموده‌اند. صفحه ۵۷ کتاب یازدهم

۶۷. گزینه ۲ درست است.

توجه به خدا سبب می‌شود انسان‌های خداشناس از روی مهر و محبت به هم نزدیک شوند و پیوند قلبی در میان آن‌ها ایجاد شود. ... ایمان به خدا سبب می‌شود انسان در سایه اتکا و اعتماد به رحمت او به آرامش روحی عمیقی دست یابد. ... اعتماد و توجه به خدا سبب می‌شود انسان در برابر مشکلات پایداری و مقاومت در پیش گیرد و از خطرهای نهراسد و هرگز صبر و آرامش خود را از دست ندهد و شکست‌های ظاهری او را مأیوس و ناامید نگرداند. صفحه ۵۵ کتاب یازدهم

۶۸. گزینه ۴ درست است.

اساس حرکت دین بر مبنای عقل و بصیرت است و حتی اگر کسی اصول اساسی معتقدات خود را متکی بر تقلید نماید، چنین اعتقادی از او پذیرفته نیست. صفحه ۴۷ کتاب دوازدهم

۶۹. گزینه ۱ درست است.

تردیدی نیست که اگر انسان به پیدایش نخستین خود بیاندیشد، در خواهد یافت که چگونه به قدرت خداوندی پا در عرصه هستی گذارده و پدیده حیات بر روی این کره خاکی به وجود آمده است. آیا خلقت دوباره انسان از آفرینش نخستین او دشوارتر است؟ و اگر پیدایش اولیه او امری امکان‌پذیر بوده، چرا آفرینش مجدد او امری امکان‌ناپذیر باشد؟ صفحه ۴۷ کتاب دوازدهم

۷۰. گزینه ۴ درست است.

اگر کاری از نظر عقلی غیرممکن نباشد، آفرینش آن در میزان قدرت خداوندی سهل و آسان است و چون معاد و آفرینش مجدد انسان، جزو محالات عقلی نیست، لذا به قدرت نامحدود خداوندی می‌تواند تحقق پیدا یابد. صفحه ۴۸ کتاب دوازدهم

۷۱. گزینه ۲ درست است.

در این استدلال (اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت) تنها به قدرت خداوندی تکیه نشده، بلکه یک نمونه مشابه و محسوس و مشهود ارائه شده است تا نشان دهد که قدرت و اراده خداوندی در همین طبیعت نیز به همین صورت ظاهر گشته و همگان می‌توانند آن را مشاهده کنند. صفحه ۴۹ کتاب دوازدهم

۷۲. گزینه ۳ درست است.

اگر جهان در همین دنیای مادی و زندگانی چندروزه آن خلاصه شود، در این صورت امکان پیاده شدن عدل در میان مردمان وجود ندارد. صفحه ۵۳ کتاب دوازدهم

۷۳. گزینه ۲ درست است.

تردیدی وجود ندارد که در میان همه تغییرات فکری و روحی و اخلاقی، یک محور ثابت و یک حقیقت تغییرناپذیر در سراسر عمر ما وجود دارد که ضامن وحدت و ثبات حقیقت «من» در ماست؛ این محور ثابت همان «روح» است. صفحه ۶۳ کتاب دوازدهم

۷۴. گزینه ۳ درست است.

چشم و مغز و سایر اندام‌های بدن در امر فعالیت‌های روحی و حفظ حیات انسان نقش اساسی دارند و شرط لازم هستند، اما هرگز دخالت عامل دیگری غیر از جسم را نفی نمی‌کنند. صفحه ۶۶ کتاب دوازدهم

۷۵. گزینه ۴ درست است.

مهم‌ترین دلیلی که منتقدان وجود روح تاکنون بیان داشته‌اند این است که چون صدمه دیدن قسمت‌های حساس بدن از قبیل مغز و مراکز عصبی سبب ایجاد اختلال در احساس و ادراک و حتی حیات انسان می‌شود، لذا چیزی غیر از جسم در پیدایش حیات و سپس ادراک و احساس و غیره دخالت ندارد. باید توجه داشت که سایر گزینه‌ها، در واقع مقدمات اثبات وجود روح هستند. صفحه ۶۵ کتاب دوازدهم

انگلیسی

۷۶. گزینه ۳ درست است.

وجود کلمه since به معنی (از ... تا حال) برای زمان حال کامل یا ماضی نقلی به کار می‌رود و بعد از کلمه since با شروع یا مبدأ زمان به کار رود و علاوه بر کلمه یا حرف اضافه since، همچنین حرف اضافه برای طول زمان به کار می‌رود ساختار زمان

حال کامل در زبان انگلیسی:

... + (اسم مفعول فعل اصلی یا قسمت سوم فعل) + have/has + P.P + فاعل

توجه: قیدهای زیر همچنین در زمان حال کامل به کار می‌روند:

Sofar (تاکنون)، just (همین الان)، recently (اخیراً)، already (تاکنون)، yet (هنوز، تاکنون)، و غیره.

۷۷. گزینه ۴ درست است.

نکته گرامری در این سؤال این است که بعد از فعل go افعالی که بیانگر فعالیت‌های ورزشی و کارهای روزانه باشند، به صورت ing به کار می‌روند.

go swimming / go walking / go running / go shopping

علاوه بر این، بعد از فعل finish به معنی تمام کردن، فعل دوم به صورت ing به کار می‌رود. افعال زیر هم همانند فعل finish هستند:

Enjoy / finish / avoid / practice / risk / imagine / stop / keep (on) / give up / quit ...

۷۸. گزینه ۱ درست است.

در این ساختار چونکه حالت مفعولی دارد از کلمه ربطی موصولی whom که برای توصیف اسم انسان است، به کار می‌رود. علاوه بر این، فعل talk نیاز به حرف اضافه to یا with دارد و چونکه whom نقش مفعولی دارد و به جای مفعول شخصی در جمله به کار می‌آید، نباید مفعول him در جمله تکرار شود.

توجه: کلمات ربطی who و that هم حالت فاعلی و هم حالت مفعولی دارند.

... + فعل + فاعل + whom + اسم انسان

۷۹. گزینه ۲ درست است.

گزینه درست در این سؤال همان جمله شرطی نوع دوم است.

ساختار شرطی نوع دوم:

If + فعل گذشته ساده + فاعل +	→ و ←	Would ... + فعل اصلی ساده + could + فاعل + Might
جمله شرط		جمله جواب یا نتیجه شرط

۸۰. گزینه ۳ درست است.

از سال گذشته تا حال رژیم غذایی نداشتم و غذای زیادی می‌خوردم، بنابراین در طول ۱۲ ماه، وزن من ۷ کیلو افزایش یافت و حالا تصمیم گرفتم در طول هفته ورزش کنم.

(۱) به دست آوردن، زیاد شدن / محافظت کردن	(۲) جلوگیری کردن / ورزش کردن
(۳) به دست آوردن، زیاد شدن / ورزش کردن	(۴) نیاز داشتن / محافظت کردن

۸۱. گزینه ۱ درست است.

پدرم چنان اعتیاد به سیگار داشت که در طول روز خیلی زیاد سیگار می‌کشید و هیچ‌گاه تصور نمی‌کرد که آن خیلی زود ترک کند.

(۱) اعتیاد	(۲) ضربه قلب	(۳) هیجان، عاطفه	(۴) عمل، رفتار

۸۲. گزینه ۴ درست است.

والدین باید به کودکانشان آموزش دهند تا در موقعیت‌های عمومی به درستی و مناسب رفتار کنند زیرا به اکثریت کودکان آموزش داده نمی‌شود تا بدانند چگونه با مردم در موقعیت‌های مختلف رفتار کنند.

(۱) به طور هیجانی و عاطفی	(۲) به طور جدی
(۳) به طور زیان‌آور	(۴) به درستی یا به طور مناسب

۸۳. گزینه ۲ درست است.

پدرم در دانشگاه تهران به مدت بیش از ۳۰ سال درس فیزیک را تدریس کرده است و در حال حاضر ۶۰ سال سن اوست و همچنین تصمیم گرفته تا در این ماه بازنشسته شود.

(۱) جلوگیری کردن	(۲) بازنشسته شدن	(۳) توسعه دادن	(۴) شرکت کردن

۸۴. گزینه ۴ درست است.

نزدیک روستای ما یک کشتزار سرسبز خیلی بزرگی وجود دارد که به وسیله درختان بلند احاطه شده است که آن را جذاب می کند.

- (۱) نابود کردن
(۲) ذخیره کردن، نجات دادن
(۳) احترام گذاشتن
(۴) احاطه کردن، محاصره کردن

۸۵. گزینه ۳ درست است.

در طول هفته قرار گذاشتم که او را ملاقات کنم تا در مورد جزئیات برنامه بحث نماییم و امیدوارم که به یک نتیجه گیری خوبی برسیم.

- (۱) معرفی کردن
(۲) قدردانی کردن
(۳) ترتیب دادن، قرار گذاشتن
(۴) اشاره کردن

۸۶. گزینه ۲ درست است.

پدربزرگم خیلی مسن است و مشکلات شنوایی زیادی دارد، بنابراین او از یک وسیله شنوایی استفاده می کند که می تواند صداها را به ارتعاشات تبدیل می کند و آن ها را مستقیماً به قسمت مغناطیس ارسال می کند و پس به گوش داخلی می رود تا یک صدای واضح تر را تولید کند.

- (۱) توسعه دادن، گسترش دادن / تبدیل کردن
(۲) تبدیل کردن / انتقال دادن
(۳) جمع آوری کردن / احاطه کردن
(۴) خلق کردن / انتقال دادن

۸۷. گزینه ۱ درست است.

اگر در یک متن تعدادی لغات دشوار برخورد کنید، سعی کنید معنای آن ها را براساس سایر کلمات به کار رفته در جملات متن حدس بزنید و کشف کنید.

- (۱) کشف کردن، فهمیدن
(۲) نشان دادن، نمایانگر بودن
(۳) مراقبت کردن، مواظبت کردن
(۴) ادامه دادن

۸۸. گزینه ۴ درست است.

- (۱) تفاوت ها
(۲) شرایط
(۳) دلایل
(۴) مواد سوختی

۸۹. گزینه ۳ درست است.

- (۱) توضیح
(۲) تعادل
(۳) توسعه، پیشرفت
(۴) توصیف

۹۰. گزینه ۲ درست است.

- (۱) هیجانی
(۲) سنتی
(۳) دردناک
(۴) فرهنگی

۹۱. گزینه ۳ درست است.

- (۱) ارتباط
(۲) ارتعاش
(۳) مفهوم
(۴) راه حل

۹۲. گزینه ۴ درست است.

- (۱) اهداء
(۲) سلامتی
(۳) هدیه، استعداد
(۴) تأمین، عرضه

۹۳. گزینه ۲ درست است.

از این متن می توان فهمید که افراد زیادی هستند که بزرگی و وسعت قطب جنوب (اقیانوس جنوبی) را نمی دانند.

۹۴. گزینه ۱ درست است.

براساس عبارت «این تفاوت» که در متن خط کشیده شده است، نویسنده به تفاوتی در ویژگی های فیزیکی قطب جنوب اشاره می کند.

۹۵. گزینه ۳ درست است.

براساس متن، کدام یک از موارد زیر درباره آب و هوای اقلیمی در قطب جنوب درست نیست؟

- بعد از قطب شمال، سردترین مکان در دنیا است.

۹۶. گزینه ۴ درست است.

متن با احتمال بسیار زیاد بحث بعضی تفاوتها در قطب جنوب و قطب شمال را در رابطه با حیات حیوانی و گیاهی ادامه می دهد.

۹۷. گزینه ۱ درست است.

مارکو پولو با چه کسی به چین سفر کرد؟

- نیکولو و مافئو

۹۸. گزینه ۴ درست است.

کدام یک از موارد زیر درباره امپراطور چین درست نیست؟
او داستان‌های مارکو پولو را به عنوان یک کتاب جمع‌آوری کرد.

۹۹. گزینه ۲ درست است.

- بعد از اینکه او به زادگاهش برگشت، چه اتفاقی افتاد؟
- او سعی کرد تجربیات خود را با مردم سهیم کند.

۱۰۰. گزینه ۱ درست است.

از این متن می‌فهمیم که مارکوپولو تقریباً به مدت یک سال در زندان بود.

ریاضی و آمار

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

مشخصه‌ای عددی که توصیف‌کننده جنبه‌ای خاص از جامعه است و در صورتی که داده‌های کل جامعه در اختیار باشد، قابل محاسبه است، پس پارامتر جامعه نامیده می‌شود.

۱۰۲. گزینه ۳ درست است.

مقیاس اندازه‌گیری نسبتی برای داده‌هایی است که قابل مرتب کردن هستند و اختلاف بین مقادیر داده‌ها و نسبت مقادیر داده‌ها نیز بامعنا است. اغلب متغیرهای فیزیکی در این مقیاس اندازه‌گیری می‌شوند و صفر به معنای نبود ویژگی در فرد است.

۱۰۳. گزینه ۴ درست است.

$$16 = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_{20}}{20} \Rightarrow X_1 + X_2 + \dots + X_{20} = 320$$

$$15 = \frac{X_1 + X_2 + \dots + X_{20} - X_i}{19} = \frac{320 - X_i}{19}$$

$$320 - X_i = 285 \Rightarrow X_i = 35$$

$$3 + 5 = 8$$

۱۰۴. گزینه ۲ درست است.

$$\bar{X} = \frac{100}{20} = 5$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(X_1 - \bar{X})^2 + (X_2 - \bar{X})^2 + \dots + (X_{20} - \bar{X})^2}{n}} = \sqrt{\frac{X_1^2 + X_2^2 + \dots + X_{20}^2}{20} - \bar{X}^2}$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{680}{20} - 5^2} = \sqrt{34 - 25} = \sqrt{9} = 3$$

۱۰۵. گزینه ۳ درست است.

مجموعه داده‌هایی که در طی زمان با فواصل منظم گردآوری می‌شوند، سری زمانی نامیده می‌شود.

۱۰۶. گزینه ۱ درست است.

$$\text{نماتوب} = \frac{\text{وزن بر حسب کیلوگرم}}{\text{مجدور طول قد بر حسب متر}}$$

$$\text{وزن اضافه کند} \quad \text{کیلوگرم} \quad 3/24 \times 1 = 3/24 \times 1 = 3/24 \quad \text{وزن} = (1/8)^2 \times 1$$

۱۰۷. گزینه ۴ درست است.

$$\begin{aligned} \frac{40000 - X}{240000 + 40000} \times 100 &= 8 \\ 400000 - 100X &= 2,240,000 \\ 100X &= 1,760,000 \Rightarrow X = 17600 \end{aligned}$$

شغل جدید ایجاد شود

۱۰۸. گزینه ۳ درست است.

$$\begin{aligned} \bar{x} &= \frac{1+2+\dots+10}{10} = 5,5 \\ \bar{y} &= \frac{15/8 + 15/6 + 15/2 + 10/4 + 11/9 + 18/4 + 25/4 + 10/8 + 12/4 + 21/5}{10} \\ \bar{y} &= \frac{157,4}{10} = 15,74 \quad , (10, 21/5) , (5/5, 15/74) \\ \frac{y - 15,74}{x - 5/5} &= \frac{21/5 - 15,74}{10 - 5/5} = \frac{5,76}{4/5} = 1,28 \\ y - 15,74 &= 1,28x - 7/5 \Rightarrow y = 1,28x + 8/7 \quad \text{معادله برون یابی} \\ y &= 1,28 \times 11 + 8/7 = 22,78 \\ \text{خطای برون یابی} &= |30/5 - 22,78| = 7,72 \end{aligned}$$

۱۰۹. گزینه ۲ درست است.

$$\begin{aligned} (-1)^n \cdot \frac{n}{n+1} &= -\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, -\frac{3}{4}, \frac{4}{5}, \dots \\ a_n &= [(-1)^n \cdot \frac{n}{n+1}] = -1, 0, -1, 0, \dots \\ (-1)^{n-1} \cdot \frac{n-1}{n} &= 0, -\frac{1}{2}, \frac{2}{3}, -\frac{3}{4}, \frac{4}{5}, \dots \\ b_n &= [(-1)^{n-1} \cdot \frac{n-1}{n}] = 0, -1, 0, -1, 0, \dots \\ c_n = a_n - b_n &= -1, +1, -1, +1, \dots = (-1)^n \end{aligned}$$

۱۱۰. گزینه ۱ درست است.

$$\begin{aligned} a_1 &= 1 \\ a_2 &= 5 \\ a_3 &= 14 \\ &\vdots \\ a_n &= \frac{n(n+1)(2n+1)}{6} \\ b_n &= a_{n+1} - a_n \\ b_1 &= a_2 - a_1 = 4 \\ b_2 &= a_3 - a_2 = 9 \\ &\vdots \\ b_n &= (n+1)^2 \end{aligned}$$

۱۱۱. گزینه ۲ درست است.

جملات دنباله فیبوناتچی:

$$1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, \dots$$

$$1^2 + 1^2 = 2 = 1 \times 2$$

$$1^2 + 1^2 + 2^2 = 6 = 2 \times 3$$

$$1^2 + 1^2 + 2^2 + 3^2 = 15 = 3 \times 5$$

:

$$1^2 + 1^2 + 2^2 + \dots + n^2 = a_{n+1} \cdot a_{n+2}$$

$$\frac{\text{مجموع مربعات ۸ جمله اول}}{\text{مجموع مربعات ۷ جمله اول}} = \frac{21 \times 34}{13 \times 21} = \frac{34}{13}$$

۱۱۲. گزینه ۴ درست است.

$$d = \frac{b-a}{n+1} = \frac{12-10}{199+1} = \frac{2}{200} = 0,01$$

$$S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n) = \frac{201}{2}(10 + 12) = 2211$$

$$a_{101} = 10 + (101-1) \times \frac{1}{100} = 11$$

$$\frac{2211}{11} = 201$$

۱۱۳. گزینه ۲ درست است.

$$S_1 = a_1 = -1$$

$$S_2 = a_1 + a_2 = -\frac{4}{3} \Rightarrow a_2 = -\frac{4}{3} + 1 = -\frac{1}{3}$$

$$S_3 = a_1 + a_2 + a_3 = -1 \Rightarrow a_3 = -1 + \frac{4}{3} = \frac{1}{3}$$

:

$$d = \frac{1}{3} - (-\frac{1}{3}) = -\frac{1}{3} - (-1) = \frac{2}{3}$$

اختلاف مشترک جملات دنباله:

$$a_{n+1} = a_n + \frac{2}{3} = \frac{1}{3}(3a_n + 2) \quad a_1 = -1$$

۱۱۴. گزینه ۱ درست است.

$$a_n = S_n - S_{n-1} \Rightarrow S_{n-1} - S_{n-2} = a_{n-1}$$

در دنباله حسابی:

بنابراین:

$$S_n - 2S_{n-1} + S_{n-2} = S_n - S_{n-1} - S_{n-1} + S_{n-2} = S_n - S_{n-1} - (S_{n-1} - S_{n-2}) = a_n - a_{n-1} = d$$

۱۱۵. گزینه ۳ درست است.

$$a - d + a + a + d = 39 \Rightarrow 3a = 39 \Rightarrow a = 13$$

$$(13-d)(13)(13+d) = 624 \Rightarrow 13(169 - d^2) = 624 \Rightarrow 169 - d^2 = 48$$

$$d^2 = 121 \Rightarrow d = \pm 11 \Rightarrow d = 11 \text{ ق ق دنباله صعودی است.}$$

$$13 + 11 = 24 \text{ جمله سوم} \Rightarrow 2 + 4 = 6$$

اقتصاد

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

الف- در نقطه A اقتصاد کشور با مازاد عرضه و کمبود تقاضا مواجه است، یعنی در شرایط رکود اقتصادی قرار دارد. بانک مرکزی در کوتاهمدت برای کنترل این شرایط، حجم پول در گردش را افزایش می‌دهد و سیاست پولی انبساطی اعمال می‌کند. (صفحه ۹۵ کتاب درسی)

ب- در نقطه C با شرایط مازاد تقاضا یا کمبود عرضه مواجه است، یعنی در شرایط تورمی قرار دارد و بانک مرکزی برای کنترل این شرایط در کوتاهمدت، سیاست پولی انقباضی را پیش‌بینی می‌کند. (صفحه ۹۵ کتاب درسی) (بخش ۴، فصل ۱- سیاست‌های پولی)

۱۱۷. گزینه ۱ درست است.

الف- در مالیات غیرمستقیم، تحقق آن به رفتار یا فعالیت اقتصادی (مانند واردات یا خرید) بستگی دارد، در نتیجه هرچه از کالا بیشتر خریداری شود، میزان مالیات پرداختی بیشتر خواهد بود. در نتیجه گزینه ۱ در مورد مالیات غیرمستقیم نادرست است و جواب قسمت «الف» سؤال است. در مالیات غیرمستقیم، پرداخت‌کننده معلوم نیست و امکان انتقال بار مالیاتی زیاد است. (صفحه ۱۰۳ کتاب درسی)

ب- دولت برای تحقق اشتغال کامل، زمینه رونق اقتصادی را فراهم می‌کند. با ایجاد شرایط رونق اقتصادی، فعالیت‌های تولیدی گسترش می‌یابد و تمایل تولیدکنندگان به استخدام نیروی کار جدید بیشتر می‌شود و این به معنای رسیدن به اشتغال کامل است. (صفحه ۹۲ کتاب درسی) (بخش ۴، فصل ۱- اشتغال کامل - فصل ۲- انواع مالیات‌ها)

۱۱۸. گزینه ۳ درست است.

الف- درآمد ماهانه تولیدکننده ۵۰۰ میلیون ریال است، در نتیجه در ردیف آخر جدول مالیاتی قرار می‌گیرد و نرخ ۱۲ درصد به درآمد او بسته می‌شود. (صفحه ۱۰۵ کتاب درسی)

$$\text{ریال } ۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۱۲}{۱۰۰}$$

میزان مالیات ماهانه - درآمد ماهانه = خالص درآمد ماهانه - ب

$$\text{ریال } ۴۴۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۶۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{خالص درآمد ماهانه}$$

ج- در این جدول مالیاتی با افزایش درآمد، نرخ مالیاتی نیز افزایش می‌یابد، در نتیجه با نرخ تصاعدی مواجه هستیم.

(بخش ۴، فصل ۲- انواع نرخ‌های مالیاتی)

۱۱۹. گزینه ۱ درست است.

الف- نادرست است، زیرا اشتغال کامل به وضعیتی اطلاق می‌شود که همه عوامل تولید، امکان شرکت در فرآیند تولید را دارند. البته این به معنای صفر بودن نرخ بیکاری نیست، چون همیشه تعدادی از افراد هستند که حاضر به کار کردن نیستند. (بیکاری داوطلبانه) (صفحه ۹۱ کتاب درسی)

ج- نادرست است. لایحه بودجه شامل یک ماده واحد و چندین تبصره است. ماده واحد رقم کل درآمدها و هزینه‌های یک سال را مشخص می‌کند و نه ضوابط و مقررات خاص مربوط به کسب درآمد و صرف هزینه‌های پیش‌بینی شده. این قسمت در تبصره‌ها عنوان و بررسی می‌شود. (صفحه ۹۹ کتاب درسی)

ه- نادرست است، زیرا مالیات بر فروش در مرحله خرده‌فروشی نوعی از مالیات غیرمستقیم است که پرداخت‌کننده نهایی آن مشخص نیست. (صفحه ۱۰۴ کتاب درسی)

(بخش ۳، فصل ۲- سیاست کاهش فقر و نابرابری - بخش ۴، فصل ۱- نقش اقتصادی دولت - فصل ۲- بودجه از آغاز تا انجام)

۱۲۰. گزینه ۲ درست است.

بودجه دولت در واقع مهم‌ترین و اساسی‌ترین سند مالی - اداری کشور است، زیرا اهداف و برنامه‌های کشور در آن سال و مجوزهای قانونی برای دولت در زمینه کسب درآمدها و هزینه‌ها را تعیین می‌کند. پس در سند بودجه اهداف و برنامه‌های کشور در سال گذشته بررسی نمی‌شود. (صفحه ۹۸ کتاب درسی)

(بخش ۴، فصل ۲- اهمیت بودجه کل کشور)

۱۲۱. گزینه ۴ درست است.

الف- بهترین راه استقراض برای دولت زمانی که منابع درآمدی تکافوی هزینه‌هایش را ندهد، قرض گرفتن از مردم از طریق فروش اوراق مشارکت است. بدترین راه استقراض، قرض گرفتن از نظام بانکی و بانک مرکزی است، زیرا حجم پول در گردش افزایش می‌یابد و منجر به تورم می‌گردد. (صفحه ۱۰۲ کتاب درسی)

ب- برای مقایسه وضعیت کشورهای مختلف، باید درآمد سرانه آن‌ها بر حسب پول واحدی محاسبه شود. بنابراین، ابتدا درآمد سرانه بر حسب پول داخلی آن کشور محاسبه می‌شود و سپس با توجه به برابری قدرت دلار در آن کشور، بر حسب دلار اعلام می‌گردد. (صفحه ۷۹ کتاب درسی) (بخش ۳، فصل ۱- رشد - بخش ۴، فصل ۲ - درآمدهای دولت - استقراض)

۱۲۲. گزینه ۳ درست است.

الف- در مواقع رکود، دولت‌ها با اعمال سیاست‌های مالی انبساطی می‌توانند رونق را به بازار برگردانند. ابزارهای این سیاست عبارت‌اند از: افزایش در مخارج (جاری یا عمرانی) دولت و کاهش در نرخ‌ها یا پایه‌های مالیاتی که بهترین راه تحریک تقاضای عمومی است. (صفحه ۹۵ کتاب درسی)

ب- دولت‌ها سعی می‌کنند با افزایش ظرفیت‌های تولیدی و امکانات کشور، اندازه اقتصاد خود و رفاه مردم را نسبت به گذشته بیشتر کنند تا در رقابت جهانی از دیگر اقتصادها عقب نمانند. (صفحه ۹۲ کتاب درسی)

(بخش ۴، فصل ۱ - نقش اقتصادی دولت - رشد و پیشرفت اقتصادی - سیاست‌های مالی)

۱۲۳. گزینه ۱ درست است.

کشور چین با پیش‌بینی و اجرای برنامه‌های بلندمدت توانسته است بهبود نسبی در وضعیت شاخص‌های توسعه خود ایجاد کند. در این کشور، درآمد سرانه را نمی‌توان به‌عنوان معیاری برای سنجش توسعه مورد استفاده قرار داد، زیرا عدم هماهنگی میان افزایش سطح تولید و سطح توسعه در این کشور وجود دارد. (به دلیل بالا بودن جمعیت، درآمد سرانه پایین است) (البته این مفهوم در زمان تألیف کتاب صادق بوده است و در حال حاضر شاخص درآمد سرانه چین ارتقاء چشمگیری داشته است) (صفحه ۸۱ کتاب درسی) (بخش ۳، فصل ۱ - توسعه)

۱۲۴. گزینه ۴ درست است.

دولت‌ها برای انجام وظایف متعدد خود، باید هزینه‌هایی را صرف کنند. یارانه‌ای که دولت‌ها به‌منظور ثابت نگه داشتن قیمت بعضی از کالاهای اساسی مانند نان پرداخت می‌کنند، جزو هزینه‌های انتقالی است.

هزینه حمل‌ونقل سازمان‌های دولتی جزو هزینه‌های اداری برای چرخش کار جاری ادارات است.

حقوق پرداختی به نمایندگان مجلس، جزو هزینه‌های کارکنان است.

خرید ماشین‌آلات هموارساز جزو هزینه‌های سرمایه‌ای یا عمرانی است. (صفحه ۱۰۶ و ۱۰۷ کتاب درسی)

(بخش ۴، فصل ۲- هزینه‌های دولت)

۱۲۵. گزینه ۲ درست است.

الف- شاخص «توسعه انسانی» با علامت اختصاری «H.D.I» ترکیبی است از چند شاخص مانند: تولید ناخالص ملی، نرخ باسوادی بزرگسالان، ثبت‌نام واجدین شرایط تحصیل در مدارس و این شاخص برای سنجش وضعیت توسعه اقتصادی کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد و نه سنجش رشد. بنابراین گزینه ۲ پاسخ سؤال است. (صفحه ۸۰ کتاب درسی)

ب- سرمایه‌گذاری زیربنایی، باعث تقویت توان اقتصادی کشور می‌شود و لازمه تحقق و بهره‌برداری مطلوب از فعالیت‌های اقتصادی است. (صفحه ۱۰۷ کتاب درسی) (بخش ۳، فصل ۱- توسعه - بخش ۴، فصل ۲- هزینه‌های سرمایه‌ای یا عمرانی)

۱۲۶. گزینه ۳ درست است.

دولت‌ها برای هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب، با هدف ایجاد نظم در عرصه فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح کشور، مقررات اجرایی را وضع و سیاست‌هایی را طراحی می‌کنند. همچنین برای ریل‌گذاری فعالیت‌های اقتصادی، قوانینی را برای تصویب به مجلس ارائه می‌کنند. (صفحه ۹۴ کتاب درسی)

(بخش ۴، فصل ۱ - وضع مقررات، سیاست‌گذاری و حکمرانی در اقتصاد)

۱۲۷. گزینه ۴ درست است.

الف- ارقام بودجه به صورت تخمینی تعیین می شود و در پایان سال پس از اجرای بودجه، تفاوت ارقام پیش بینی شده با مخارج واقعی تحقق یافته و درآمدهای واقعی وصول شده در سندی به نام «تفریغ بودجه» مشخص می شود. (صفحه ۱۰۰ کتاب درسی)
ب- مالیات بر ارزش افزوده، نوعی مالیات بر فروش چند مرحله ای است که کالاها و خدمات واسطه ای را از پرداخت «مالیات» معاف می کند. (صفحه ۱۰۴ کتاب درسی) (بخش ۴، فصل ۲- بودجه از آغاز تا انجام - انواع مالیات ها)

۱۲۸. گزینه ۲ درست است.

الف- شاخص توزیع درآمد، نسبت دهک دهم به دهک اول است.

$$\frac{\text{دهک دهم}}{\text{دهک اول}} = \frac{19}{4} = 4/75$$

ب- دهک سوم باید بین ۵٪ و ۸٪ باشد. در نتیجه هر دو گزینه ۲ و ۳ جواب خواهند بود. بنابراین، باید به سراغ پاسخ قسمت های (ج) و (د) برویم. (صفحه ۸۷ کتاب درسی)

ج- دهک پنجم باید بین ۸٪ و ۱۱٪ باشد، بنابراین همچنان دو گزینه ۲ و ۳ درست خواهند بود. به سراغ پاسخ قسمت (د) می رویم.
د-

$$\frac{\text{بالای جامعه } ۳۰\%}{\text{پایین جامعه } ۱۰\%} = \frac{۱۹+۱۴+۱۳}{۴} = \frac{۴۶}{۴}$$

با توجه به پاسخ قسمت (د)، گزینه ۲ درست است. دهک سوم برابر ۷٪ و دهک پنجم برابر ۹٪ است.
(بخش ۳، فصل ۲ - توزیع درآمد و معیار سنجش آن)

۱۲۹. گزینه ۱ درست است.

گاهی دولت ها به سرمایه گذاری و تولید برخی از کالاها و خدمات اقدام می کنند. مثلاً بهره برداری از برخی منابع مانند نفت و فرآورده های نفتی یا سرمایه گذاری در زمینه هایی که بخش خصوصی تمایلی به حضور در آنها ندارند. (به دلیل سرمایه بالا و عدم اطمینان از سودآوری) و گذاری فعالیت های اقتصادی دولت به بخش خصوصی و تعاونی در چارچوب اصل ۴۴ قانون اساسی، در راستای تولید و عرضه کالا و خدمات نیست، بلکه در جهت دستیابی به ترکیب بهینه از دولت و مشارکت بخش خصوصی است. (صفحه ۹۳ و ۹۷ کتاب درسی) (بخش ۴، فصل ۲ - دخالت دولت در اقتصاد - نقش دولت در اقتصاد)

۱۳۰. گزینه ۳ درست است.

الف- سرمایه گذاری اجتماعی، مهم ترین سرمایه گذاری دولت ها است. عمده تفاوت کشورهای پیشرفته و عقب مانده با توجه به سرمایه گذاری اجتماعی در درجه اول ناشی از میزان برخورداری از سرمایه های انسانی و نیروهای متخصص و در درجه دوم به دلیل گسترش علم و فرهنگ و سرمایه های اجتماعی است. (صفحه ۱۰۸ کتاب درسی)
ب- در هر جامعه ای افرادی که درآمد آنها از سطح حداقل معیشت کمتر باشد، زیر «خط فقر» قرار دارند. (صفحه ۸۶ کتاب درسی) (بخش ۳، فصل ۲ - فقر مطلق و نسبی - بخش ۴، فصل ۲ - سرمایه گذاری های اجتماعی)

علوم و فنون ادبی

۱۳۱. گزینه ۴ درست است.

۱۳۲. گزینه ۱ درست است.

اصلاح گزینه پاسخ:

به دلیل تسلط طولانی مدت مغولان و تیموریان، جایی برای رشد زبان و ادبیات فارسی و ادیبان باقی نماند (با: وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه سرایان درباری باعث شد که طبقات و گروه های بیشتری مدعی شعر و شاعری شدند).

۱۳۳. گزینه ۲ درست است.

قابل ذکر اینکه کلیم کاشانی شاعر قرن یازدهم است. (توجه کنید که با محتشم کاشانی «قرن دهم» اشتباه نشوند).

۱۳۴. گزینه ۳ درست است.

اصلاح گزینه پاسخ:

داستان‌های خیالی ← سفرنامه‌های خیالی

۱۳۵. گزینه ۴ درست است.

۱۳۶. گزینه ۳ درست است.

اصلاح گزینه پاسخ: کاهش چشمگیری ← رشد چشمگیری

۱۳۷. گزینه ۱ درست است.

در گزینه پاسخ، همه آثار متعلق به «سلمان هراتی» است؛ به جز «مهاجر کوچک». اثر اخیر از محمدرضا سرشار (رضا رهگذر) است. آثار گزینه‌های دیگر به ترتیب از سیدمهدی شجاعی - قیصر امین‌پور - جلال آل‌احمد است.

۱۳۸. گزینه ۲ درست است.

موار خطا و اصلاح آن‌ها:

مقیاسی گسترده ← مقیاسی محدود * مستزاد ← چهارپاره * ترجیع‌بند ← ترکیب‌بند

۱۳۹. گزینه ۲ درست است.

منظور از مهم‌ترین نوع مجاز، مجاز با علاقه تشبیه (مجاز استعاری) یا همان استعاره مصرّحه است. بنابراین باید به دنبال استعاره‌های مصرّحه باشیم:

(۱) غنچه - خار به ترتیب استعاره از دهان - سخنان آزاردهنده

(۲) گهر - حقه لعل - شکر - مروارید به ترتیب استعاره از سخنان زیبا - دهان - لب - دندان

(۳) نرگس تر - لاله - مروارید به ترتیب استعاره از چشمان اشکبار - چهره - اشک

(۴) آتش استعاره از عشق

۱۴۰. گزینه ۱ درست است.

مجازها و قرینه هر یک:

(۱) «دست» در معنای «قدرت و توانایی» به قرینه معنوی (توجه داشته باشید که «بالا است» می‌تواند به معنای حقیقی «دست» نیز مربوط باشد. در صورتی که قرینه باید بر معنای مجازی (غیر حقیقی) واژه دلالت کند).

(۲) «عالم» در معنای «مردم عالم» به قرینه «خون بریزی»

(۳) «شهر» در معنای «مردم شهر» به قرینه «صورت»

(۴) «دهن» در معنای «سخن» به قرینه «فحش»

۱۴۱. گزینه ۴ درست است.

نوع مجاز (علاقه بین معنای حقیقی و غیر حقیقی) در هر گزینه یکسان است؛ به جز گزینه پاسخ، به این ترتیب:

(۱) زن و مرد - چپ و راست هر دو مجاز جزء از کل (جزئی) هستند و به ترتیب به معنای همه کس - همه جا

(۲) فریاد - دست هر دو مجاز همراهی (لازمیه) هستند و به ترتیب به معنای اعتراض - قدرت

(۳) سرو روان - گلبن هر دو مجاز استعاری (با علاقه مشابهت) هستند و به معنای محبوب و یار

(۴) سر یار - همین سر به ترتیب مجاز محلیّه - کلیّه هستند و به معنای فکر - پیشانی

۱۴۲. گزینه ۳ درست است.

بررسی آرایه‌های مذکور:

(۱) مجاز: جام به معنی شراب * سجع بین تیغ / زهر - نیام / جام - قبل / طرف و ... * جناس بین قبل / قبول

(۲) مجاز: دل به معنی احساس و علاقه * سجع بین تن / دل - اینجا / آنجا - سقیم / مقیم - فلک / کوکب - اینجا / آنجا * جناس بین سقیم / مقیم

(۳) مجاز: چمن به معنی گلستان * سجع بین فراش / نقاش - خزان / صبا - ورق / چمن - بیفشاند / بیاراست * بیت فاقد جناس است.

(۴) مجاز: تاک به معنی شراب * جناس بین شر / بشر * بیت فاقد سجع است.

۱۴۳. گزینه ۲ درست است.

بررسی آرایه‌های خواسته‌شده:

ایهام: پست به معنی ۱- کوتاه ۲- بی‌ارزش

اغراق: خوشید با هزار ستاره پیش وجود محبوب من چون چراغی کم‌نور است.

جناس: مردی (مرد بودن، جوانمرد بودن) / مرد جناس دارند.

مجاز: آب به معنی رودخانه یا دریا در معنای غیر حقیقی آمده است.

تضاد: توبه - گناه دارای تضاد هستند.

۱۴۴. گزینه ۳ درست است.

در گزینه پاسخ: «مردمان» به معنی ۱- انسان‌ها ۲- مردمک چشمان ایهام دارد.

ایهام تناسب در گزینه‌های دیگر:

۱) «باده» به معنی ۱- یکی از پرده‌های موسیقی (که مورد نظر نیست) ۲- شراب * «رود» به معنی: ۱- ساز (که مورد نظر نیست) ۲- رودخانه

۲) «بی‌تاب» به معنی ۱- بی‌شکن (که مناسب معنای بیت نیست). ۲- بی‌صبر و تحمل

۴) «باده» در گزینه یک بررسی شده است.

۱۴۵. گزینه ۴ درست است.

آرایه‌های موجود در سروده:

استعاره: «پری» استعاره از یار * مجاز: «خلق» مجازاً به معنی چشم خلق * تضاد: بین «پنهان و پدیدار» تضاد برقرار است. * تشبیه: محبوب به عود / گل / کاروان مشک تاتار تشبیه شده است. * جناس: بین «بوستان و دوستان» جناس مشهود است. توجه: واژه‌های سازنده ایهام (باز - عود) در این سروده، هر کدام به یک معنی آمده‌اند و فاقد ایهام یا ایهام تناسب هستند.

۱۴۶. گزینه ۱ درست است.

نوع اختیارات هر گزینه:

۱) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه گه ← گهی (زبانی) * هجای انتهای دو مصراع، بلند محسوب می‌شود (وزنی).

۲) حذف همزه شأ - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه دُ ← دو - حذف همزه مز (همگی زبانی)

۳) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه تْ ← تو - حذف همزه رآ - مَ مَ زآ - بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه تْ ← تو (همگی زبانی)

۴) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه نِ ← نی (همگی زبانی)

۱۴۷. گزینه ۱ درست است.

وزن تمام ابیات مفتعلن مفاعلن × ۲ است و اختیار وزنی تمام گزینه‌های غیر پاسخ، هجای بلند آخر مصراع‌هاست؛ در صورتی که اختیار وزنی ابدال (مفتعلن به مفعولن) دو مرتبه در گزینه پاسخ دیده می‌شود.

۱۴۸. گزینه ۳ درست است.

رکن اول در موارد:

الف) - لا - - اختیار وزنی فاعلاتن به جای فاعلاتن

ب) - - - اختیار وزنی مفعولن به جای مفتعلن

ج) چُ تْ در آ ← چُ تو در آ اختیار زبانی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه

د) فاقد اختیار در رکن اول

۱۴۹. گزینه ۴ درست است.

وزن درست نشانه‌های هجایی (مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن) است.

۱۵۰. گزینه ۲ درست است.

وزن گزینه پاسخ همسان دولختی (مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن) است.

وزن گزینه‌های دیگر:

۱) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن ۳) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن ۴) مفعول مفاعلن فاعولن

۱۵۱. گزینه ۳ درست است.

ابدال دو هجای کوتاه به یک هجای بلند، فقط در وزن واژه‌هایی که دو هجای کوتاه در کنار هم داشته باشند، امکان‌پذیر است.

۱۵۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) رکن اول در هر دو مصراع «فاعلاتن به جای فعلاتن» است. (فاقد ابدال و قلب)
- (۲) وزن بیت فعلاتن $3 \times$ فَعْلَن و همسان است. دو اختیار وزنی مصراع اول: فاعلاتن به جای فعلاتن - هجای بلند آخر مصراع اول * دو اختیار وزنی مصراع دوم: فاعلاتن به جای فعلاتن و فع لن به جای فَعْلَن (ابدال)
- (۳) در بیت یک اختیار زبانی و وزن همسان مشهود است.
- (۴) سومین هجا در مصراع دوم دارای اختیار زبانی بلند تلفظ کردن مصوّت کوتاه است و ابدال در رکن آخر مصراع دوم.

۱۵۳. گزینه ۴ درست است.

مفهوم گزینه‌های غیر پاسخ: نهایت ایثار و ازجان‌گذشتگی در راه محبوب و مفهوم گزینه پاسخ: نهایت اطاعت و تسلیم محض در برابر دوست است.

۱۵۴. گزینه ۲ درست است.

اصلاح مفهوم گزینه‌های نادرست:

- (۱) تسلّط غم جانفرسای یار
- (۳) سوز و گداز عاشق از عشق است.
- (۴) تأکید بر توجّه به خالق

۱۵۵. گزینه ۲ درست است.

هدف از طراحی چنین سؤال، افزایش بهره‌وری خواننده‌ها و دانسته‌های دانش‌آموزان است.
کلّیه معانی این واژه: ضایع شدن - گم گردیدن - خاک و استخوان شدن - مغلوب شدن - گم کردن - پنهان گشتن - گمراهی - تباهی - ضیاع - هلاک - نقیض رشاد - ضد هدی (که باید آن را با توجّه به عبارت دریافت)

زبان عربی

۱۵۶. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۱) وجود دارد (۲) چه چیزی. فرستادید (۴) فرستاده‌اید. خواهید یافت (عربی ۱۱ ص ۳۷)

۱۵۷. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۱) طعمه. ترشح می‌شود. (۳) شکار بزرگ‌تر. می‌خورد. (۴) چشم (عربی ۱۱ ص ۴۰)

۱۵۸. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۲) سودی ندارد. (۳) نمازهایی (۴) سودی برده نمی‌شود. (عربی ۱۱ ص ۶۶)

۱۵۹. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۱) دیگر هم (۲) هستند. هم. یاد می‌گیرند. ندارند (۳) آموزش می‌دادند (عربی ۱۲ ص ۴۷)

۱۶۰. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۱) تعادل را. کامل می‌کند (۳) موجود. زیستش (۴) ترجمه نشدن ضمیر(ها) در بیئتها (عربی ۱۲ ص ۵۴)

۱۶۱. گزینه ۳ درست است.

(۱) درست کنی. دوستی (۲) اصلاح کنی (۴) هرگاه (عربی ۱۱ ص ۶۲)

۱۶۲. گزینه ۱ درست است.

تنها گزینه‌ای که با عبارت مقابل خود هم مفهوم است، همین گزینه است. (عربی ۱۱ ص ۳۵)

۱۶۳. گزینه ۴ درست است.

تجری: جاری می‌شود. (عربی ۱۱ ص ۵۲)

۱۶۴. گزینه ۳ درست است.

رد گزینه‌ها: (۱) ذلک شاب یافع: آن جوانی کم سن است. (۲) شاهدت الیافع: مرد جوان را دیدم.

(۴) کان + بیسط: پهن می‌کرد. (عربی ۱۱ ص ۴۹ و عربی ۱۲ ص ۳۸ و ۳۹)

۱۶۵. گزینه ۱ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

(۲) لأخت: خبر حرف مشبه (۳) الفلاح: نایب فاعل (۴) فعل ماضی مفرد مذکر غایب (عربی ۱۲ ص ۳۸)

۱۶۶. گزینه ۲ درست است.

مفرد أصحاب: صاحب بر وزن فاعل

رد سایر گزینه‌ها:

(۱) أَحَبَّتِي: مستثنی‌منه است، اما اسم فاعل نیست. (۳) الملائكة: مستثنی‌منه است، اما اسم فاعل نیست.

(۴) سَيَّاح: اسم فاعل است، اما مستثنی‌منه نیست. (عربی ۱۱ ص ۶۴ یازدهم + عربی ۱۲ درس ۳)

۱۶۷. گزینه ۴ درست است.

توضیح: در این گزینه کلمه (آبار: چاه‌ها) با کلمات (سگ‌ها، اسب‌ها و شیرها است) متفاوت است. (عربی ۱۲ ص ۴۹)

۱۶۸. گزینه ۱ درست است.

رد سایر گزینه‌ها:

(۲) متضاد شمال: یمین (۳) مصدر أسوأ: سوء (۴) متضاد قیام: جلوس (عربی ۱۱ ص ۴۲)

۱۶۹. گزینه ۳ درست است.

رد سایر گزینه‌ها: تختلف، تسقط و یمتلئ فعل‌های لازم هستند. (عربی ۱۱ ص ۴۱ و ۴۲ و ۶۶)

۱۷۰. گزینه ۲ درست است.

رد گزینه‌ها: (۱) فئران باید فئران باشد. (۳) الظَّالِمون باید الظَّالِمین باشد. (۴) شابٌ باید شابّاً باشد. (عربی ۱۱ ص ۳۸)

تاریخ

۱۷۱. گزینه ۱ درست است.

در زمان مظفّرالدین‌شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد. پس از انقلاب مشروطه، در نتیجه اختلافات رضاشاه امتیاز نامه داریسی را یک‌طرفه لغو کرد.

(درس ۹ ص ۱۱۴ و ۱۱۶)

۱۷۲. گزینه ۴ درست است.

موازنه منفی یعنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو بود. (درس ۹ ص ۱۱۸)

۱۷۳. گزینه ۴ درست است.

انگلیسی‌ها برای جلوگیری از تصویب و اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت، به اقدامات سیاسی، اقتصادی و نظامی متعددی دست زدند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت‌اند از: تحریک کارگران صنعت نفت به اعتصاب گسترده از طریق منع شرکت نفت ایران و

انگلیس از پرداخت فوق العاده دستمزد آنان؛ فرستادن کشتی‌های جنگی خود به خلیج فارس و بنادر ایران و تهدید نظامی؛ طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی؛ تهدید اقتصادی ایران با تعطیلی شعب بانک انگلیس، خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت و تحریم خرید نفت (درس ۹ ص ۱۲۱)

۱۷۴. گزینه ۲ درست است.

آیت‌الله سیدابوالقاسم کاشانی، که سابقه طولانی در مبارزه با استعمار انگلستان داشت، با جدیت تمام از جنبش ملی شدن صنعت نفت حمایت کرد. (درس ۹ ص ۱۱۹)

۱۷۵. گزینه ۳ درست است.

پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی، مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت برداشته شد. (درس ۹ ص ۱۲۰)

۱۷۶. گزینه ۱ درست است.

در دوره نخست خلافت عباسیان، تشکیلات اداری منظم با اقتباس از نظام دیوانی عهد ساسانیان شکل گرفت و به دستور عبدالملک مروان، برگرداندن خط و زبان دیوانی از فارسی به عربی انجام گرفت. (درس ۷ ص ۷۰)

۱۷۷. گزینه ۲ درست است.

نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی با عنوان حدود العالم من المشرق الی مغرب نگارش یافت و مدرسه پزشکی جندی‌شاپور در زمان ساسانیان آغاز به کار و همچنان تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه داد. (درس ۸ ص ۹۵ و ۹۶)

۱۷۸. گزینه ۴ درست است.

عمده‌ترین شکل مالکیت زمین در ایران، مالکیت دولتی یا دیوانی بود که از دوران ایران باستان در ایران رواج داشت. در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام‌الملک، نظام مالکیتی اقطاع که در دوره حکومت آل بویه رایج شده بود گسترش یافت. در نوع مالکیت اقطاع زمین به افراد نظامی و یا صاحبان مشاغل دیوانی واگذار می‌شد. نظام‌الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده نظام اقطاع را توسعه داد. (درس ۱۰ ص ۱۱۰)

۱۷۹. گزینه ۳ درست است.

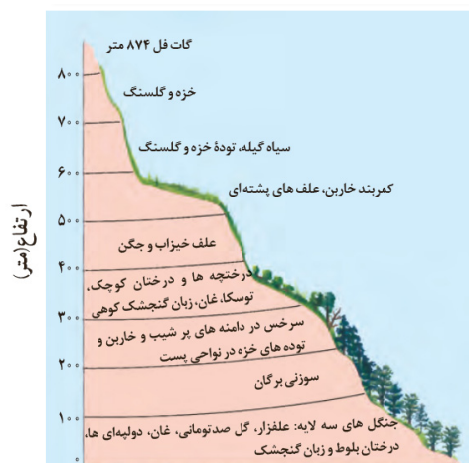
در شهرهایی همچون بغداد، اصفهان و نیشابور ساخته شدند و این مدارس اختصاص به تدریس فقه شافعی داشتند. (درس ۱۰ ص ۱۱۱)

۱۸۰. گزینه ۲ درست است.

به گواه بسیاری از مورخان و محققانی که درباره تاریخ اسلام، تحقیق کرده‌اند، نهضت عاشورا و شهادت امام حسین (ع) و یارانش در صحرای کربلا، فاجعه‌ای بزرگ و رویدادی سرنوشت‌ساز نه تنها در تاریخ اسلام، بلکه در تاریخ بشر است. (درس ۶ ص ۵۹)

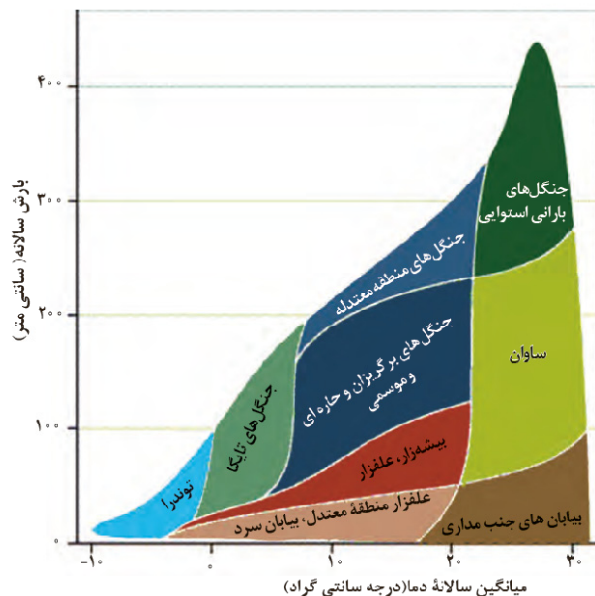
جغرافیا

۱۸۱. گزینه ۴ درست است.

به‌طور کلی تصاویر کتاب درسی کمک بسیار مؤثری در فهم بسیاری از مطالب می‌کنند. در این سؤال لازم است تصویر مقابل به‌خوبی تفسیر شود. مطابق با این تصویر افزایش ارتفاع با تنوع زیستی ارتباط غیرمستقیم دارد. به این معنا که با افزایش ارتفاع، فصل رویش گیاهان کوتاه‌تر و تعداد گونه‌ها کمتر می‌شود و بالعکس. بنابراین عامل ارتفاع نقش محدودکننده دارد و فصول رویش گیاهان را کوتاه‌تر، تنوع زیستی را کمتر و قد گیاهان را نیز کوتاه‌تر می‌کند.

۱۸۲. گزینه ۱ درست است.

این سؤال نیز به فهم دقیق و درست تصاویر کتاب درسی نیازمند است. در این سؤال لازم است طبقه‌بندی زیست‌بوم‌ها را به‌درستی درک کرده باشیم و بتوانیم از نظر میانگین سالانه دما و بارش سالانه مقایسه کنیم. به‌عنوان مثال زیست‌بوم‌های جنگل‌های بارانی استوایی، ساوان و بیابان‌های جنب مداری در بیشترین میانگین سالانه دما قرار دارند. و زیست‌بوم توندرا کمترین میزان را دارد. و همچنین زیست‌بوم‌های جنگل‌های بارانی استوایی از نظر میزان بارش سالانه دما بیشترین میزان را دارد و بیابان‌های جنب مداری، علفزار منطقه معتدل، بیابان سرد و توندرا در کمترین محدوده بارش سالانه قرار گرفته‌اند.

۱۸۳. گزینه ۲ درست است.

در این سؤال توجه به سه موضوع اصلی خانواده زبانی (مجموعه زبان‌هایی با ریشه مشترک)، قومیت و زبان باید توجه داشت. بنابراین در خانواده زبانی آفرو - آسیایی، دو زیرمجموعه گروه زبانی مطرح شده است. الف - زبان قوم سامی که دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، قومیت‌های عرب و یهود به‌عنوان اقوام سامی به این زبان‌ها تکلم می‌کنند. ب - زبان قوم حامی که همچنین که دارای زبان‌های مختلفی است. در این گروه، برخی قومیت‌های مردم شمال آفریقا هستند که به این گروه‌های زبانی تکلم می‌کنند.

۱۸۴. گزینه ۳ درست است.

متن سؤال در رابطه با غلبه برخی زبان‌ها در عصر امروز است که منجر به کاهش تنوع زبانی به‌ویژه تخریب زبان‌های بومی و محلی شده است. بر این اساس طبیعی است که پراکندگی نواحی زبانی به شکل کنونی نبوده و امروزه نیز تغییر کرده و می‌کند. همچنین عوامل انسانی تنوع زبانی را در کشورهای مختلف تغییر داده و منجر به تخریب زبان‌های بومی و ملی آن‌ها شده است. این شرایط باعث شده است که جغرافی‌دانان به سادگی نتوانند ناحیه‌بندی دقیقی در نواحی زبانی انجام دهند و منجر به پیچیدگی موضوع شده است.

۱۸۵. گزینه ۴ درست است.

صنایع دانش‌بنیان مانند صنایع‌های تک که با ریزپردازنده‌ها، همانند دیگر صنایع از جمله فعالیت‌های نوع دوم است. با این تفاوت که این شکل از فعالیت‌های نوع دوم با فعالیت‌های نوع چهارم که مربوط به فناوری اطلاعاتی و ارتباطی است، ارتباط نزدیکی دارد.

۱۸۶. گزینه ۱ درست است.

کشت برنج به‌طور کلی نیازمند آب و هوای خاصی است بنابراین نمی‌توان در هر مکان، کشت برنج را انجام داد. به‌طور کلی کشت این محصول از نظر پراکندگی جغرافیایی، محدودیت بیشتری دارد. زیرا به آب فراوان نیاز دارد و در آب و هوای مرطوب عملکرد مناسبی از نظر کشت دارد. بنابراین موقعیت مطلق کشورهای قاره آسیا به‌ویژه کشورهای آسیای شرقی تأثیر مستقیمی در نواحی کشت برنج دارد و در اولویت قرار دارد.

۱۸۷. گزینه ۲ درست است.

حمل‌ونقل ریلی درون‌شهری همانند سایر حمل‌ونقل‌های ریلی، در زمینه راه‌سازی و خرید واگن و... نیازمند سرمایه‌گذاری اساسی است. اما بازدهی آن، در جابه‌جایی مسافران بیشتر در مقایسه با اتوبوسرانی شهری و... هزینه‌های سرمایه‌گذاری آن را جبران می‌کند (تایید گزینه ۲). اما موضوع راه‌سازی ممکن است منجر به تخریب پوشش گیاهی و کاهش تنوع زیستی شود (رد)

گزینه ۱). به‌طور کلی اهمیت استفاده از حمل‌ونقل ریلی درون‌شهری مزایایی از جمله کاهش ترافیک (رد گزینه ۴). و کاهش آلودگی هوا را در مقایسه با سایر حمل‌ونقل درون‌شهری به‌ویژه جاده‌ای دارد. (رد گزینه ۴).

۱۸۸. گزینه ۴ درست است.

شکل ارائه شده در سؤال بیانگر موضوع هزینه حمل‌ونقل و سرعت حمل‌کالاها است. از آنجا که حمل‌ونقل هوایی به‌خاطر سرعت بیشتر، انرژی بیشتری را نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل مصرف می‌کند. بنابراین در موضوع حمل‌ونقل در موضوع اهمیت دارد: الف- انتخاب نوع کالا (فاسد شدنی، کم حجم و سبک)؛ ب- سرعت حمل‌ونقل کالا (به‌دلیل سریع‌تر رساندن به مقصد، هزینه بیشتری خواهد داشت). بنابراین قیمت انرژی مصرف شده با سرعت حمل‌کالاها، ارتباط مستقیم دارد.

۱۸۹. گزینه ۲ درست است.

همان‌طور که تصویر صورت سؤال نشان می‌دهد، نقطه (ب) یک نصف‌النهار غرب‌تر از نقطه (الف) است. بنابراین چه از نظر زمان رسمی و چه زمان واقعی یا شرعی، ساکنان نقطه (ب) طلوع و غروب خورشید را دیرتر از نقطه (الف) خواهند دید. بنابراین در گزینه‌ها زمان رسمی و واقعی تفاوتی با هم ندارند. اما موضوع مشاهده زودتر یا دیرتر، گزینه‌ها را به درست یا نادرست تبدیل کرده است.

۱۹۰. گزینه ۳ درست است.

با توجه به اینکه زمان رسمی کشور ما ۳:۳۰+ با گرینویچ اختلاف زمان دارد، بنابراین بیشتر برنامه‌های حمل‌ونقل مانند ساعت پرواز هواپیما، قطار و ... براساس ساعت رسمی تعیین می‌شود. به بیان دیگر زمان پرواز تهران - زاهدان در فرودگاه واقع در شهر تهران و شهر زاهدان به‌طور یکسان و همزمان تعیین شده است. اما این دو شهر از نظر ساعت واقعی با یکدیگر اختلاف دارند و اوقات شرعی آن‌ها با یکدیگر متفاوت است. بنابراین توافق شده است که همه نصف‌النهارهایی که داخل یک قاچ قرار دارند ساعت یکسانی داشته باشند. اما ساعت واقعی آن‌ها با یکدیگر متفاوت است.

جامعه‌شناسی

۱۹۱. گزینه ۳ درست است.

قسمت اول: «نابرابری اجتماعی» یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد توجه جامعه‌شناسان است. تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی در صورتی که به نابرابری‌های اجتماعی منجر شوند، مورد توجه جامعه‌شناسان قرار می‌گیرند. قسمت دوم: جامعه‌شناسان در مطالعه نابرابری‌های اجتماعی، به قشربندی اجتماعی در جوامع توجه دارند. قسمت سوم: می‌گویند علت نابرابری‌های اجتماعی این است که مزایای اجتماعی یعنی ثروت، قدرت و دانش به‌صورت نابرابر میان افراد توزیع شده‌اند، از این‌رو برخی افراد در بالای سلسله مراتب اجتماعی قرار می‌گیرند و برخی افراد در پایین آن. (جامعه‌شناسی ۳ - درس ۷)

۱۹۲. گزینه ۱ درست است.

قسمت اول: هر دو رویکرد به‌دلیل ناعادلانه بودن، با فطرت انسانی سازگار نیستند و در نتیجه به شکست می‌انجامند. قسمت دوم: در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است، نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند. (جامعه‌شناسی ۳، درس ۷)

۱۹۳. گزینه ۲ درست است.

هنگامی که سلطه به شیوه فرهنگی اعمال شود بیشتر مورد رضایت و پذیرش قرار می‌گیرد؛ جامعه‌شناسان از این نوع سلطه به تعبیر «هژمونی» می‌کنند. سلطه هژمونیک از شیوه‌ها و ابزارهای فرهنگی مانند هنر و رسانه برای مهندسی رضایت عمومی و توجیه برتری‌جویی خود استفاده می‌کند. برای نمونه رسانه‌های آمریکایی، اسلام‌هراسی را به‌عنوان شیوه‌ای برای بسط هژمونی آمریکا به‌کار می‌برند، تا مردم جهان را برای مقابله با اسلام راضی و همراه سازند. (جامعه‌شناسی ۳ - درس ۶)

۱۹۴. گزینه ۴ درست است.

فرهنگ‌پذیری انتقال فرهنگ از نسلی به نسل دیگر

رویکرد اول: برخی جامعه‌شناسان معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. از نظر آنان نابرابری اجتماعی از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود. (جامعه‌شناسی ۲ درس ۹ - جامعه‌شناسی ۳ درس ۷)

۱۹۵. گزینه ۱ درست است.

بی‌توجهی به ساختارهای اجتماعی و نادیده گرفتن آن‌ها، به معنای چشم‌پوشی از آثار و پیامدهای مخرب آن‌ها است. جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوب‌گر، تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری شود و همچنین زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی، انسانی‌تر و اخلاقی‌تر فراهم آید. (جامعه‌شناسی ۳ - درس ۷)

۱۹۶. گزینه ۲ درست است.

* جنگ ویتنام جهانی‌ترین جنگ قرن بیستم نام گرفت. این جنگ زمانی آغاز شد که آتش جنگ کره به تازگی خاموش شده بود. در این دو جنگ، نیروهای آمریکا و شوروی در برابر یکدیگر صف‌آرایی کردند.

* نظریه جنگ تمدن‌ها که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیر غربی را توجیه می‌کرد. هانتینگتون از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر، با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.

* از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود. دو جنگ جهانی، با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد. هیچ‌یک از این دو جنگ، منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت.

* آگوست کنت، جامعه‌شناس فرانسوی، معتقد بود که فاجعه در گذشته تاریخ، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند، ولی با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد. از دیدگاه او، جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست بلکه امری عارضی و تحمیلی است.

* بحران موشکی کوبا، که جهان را تا آستانه جنگ جهانی سوم پیش برد؛ حضور همزمان ناوهای شوروی و آمریکا در آب‌های کوبا (جامعه‌شناسی ۲ درس ۱۰)

۱۹۷. گزینه ۳ درست است.

در دوره رنسانس فرهنگ غرب برای بسط و گسترش ابعاد دنیوی خود، به‌سوی حذف پوشش دینی گام برداشت و به تفسیر غیرتوحیدی فرهنگ یونان و روم باستان بازگشت.

دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری را فراهم آورد و فلسفه‌های روشنگری، سکولاریسم را از لایه‌های سطحی فرهنگ غرب به لایه‌های عمیق آن تسری داد و فرهنگ معاصر غرب را پدید آورد. (جامعه‌شناسی ۲ درس ۶)

۱۹۸. گزینه ۱ درست است.

قسمت اول: مدیریت فرهنگ عمومی جوامع غیر غربی در سطح وسیع از طریق رسانه‌ها صورت می‌گیرد.

قسمت دوم: تقسیم‌بندی قدرت به سخت و نرم براساس نوع ابزارهایی است که قدرت با آنها اعمال می‌شود.

(جامعه‌شناسی ۲ درس ۸ - جامعه‌شناسی ۳ درس ۶)

۱۹۹. گزینه ۳ درست است.

قسمت اول: حرکت‌های اعتراض‌آمیز رنسانس، به جای بازگشت به‌سوی حقیقت الهی انسان، به رویگردانی از نگاه معنوی منجر شد. بدین ترتیب، به جای حقوق فطری الهی انسان، حقوق طبیعی بشر شکل گرفت.

قسمت دوم: هدف از حذف پوشش دینی در دوره رنسانس بسط ابعاد دنیوی و این جهانی خود بود.

(جامعه‌شناسی ۲ درس ۶)

۲۰۰. گزینه ۴ درست است.

تک محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.

وابستگی اقتصادی کشورهای استعمارزده به قدرت برتر سیاسی و نظامی کشورهای استعمارگر، موجب می‌شود تا مبادلات تجاری در سطح جهانی به‌گونه‌ای نامتعادل انجام شود و انتقال ثروت، به‌طور مستمر به‌سوی کشورهای غربی ادامه پیدا کند.

اقتصاد سرمایه محور، در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود ولی به‌تدریج، انباشت

ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست. برخورد استعماری غرب با دیگر جوامع موجب شد تا جوامع غیر غربی از نظر اقتصادی و سیاسی در موضع ضعف قرار گیرند. این پدیده اغلب نوعی خودباختگی فرهنگی را نیز در آن‌ها ایجاد می‌کرد. (جامعه‌شناسی ۲ - درس ۸)

۲۰۱. گزینه ۳ درست است.

قسمت اول: تجمع قدرت رسانه در دست صاحبان ثروت و کانون‌های صهیونیستی، نه تنها هویت فرهنگی جوامع غیر غربی را متزلزل می‌گرداند بلکه آشکارا، برخلاف ارزش‌های دموکراتیک جهان غرب نیز هست.

قسمت دوم: ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیر غربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع جهانی فرهنگ غرب ایفا می‌کند.

قسمت سوم: جهان غرب از طریق رسانه، فرهنگ عمومی جوامع غیر غربی را مدیریت می‌کند. (جامعه‌شناسی ۲ - درس ۸)

۲۰۲. گزینه ۳ درست است.

لیبرالیسم اولیه با تکیه بر شعار آزادی و به‌ویژه آزادی اقتصادی، راه استثمار را برای صاحبان ثروت باز کرد و عدالت را نادیده گرفت. رویکرد مارکس نسبت به عالم، رویکردی سکولار بود و در چارچوب همان بنیان‌های فرهنگ غرب به حل چالش‌های جامعه خود می‌پرداخت، بنابراین، چالش بلوک شرق و غرب از نوع چالش‌هایی بود که درون یک فرهنگ و تمدن پدید می‌آید، نه از نوع چالش‌هایی که بین فرهنگ‌های مختلف شکل می‌گیرد. (جامعه‌شناسی ۲ درس ۹)

۲۰۳. گزینه ۲ درست است.

لیبرالیسم قرن‌های هجدهم و نوزدهم را لیبرالیسم اولیه می‌نامند.

لیبرالیسم اولیه که بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت و به حمایت و دستگیری از فقرا قائل نبود، روابط اجتماعی ارباب - رعیتی را در هم ریخت. (جامعه‌شناسی ۲ - درس ۹)

۲۰۴. گزینه ۱ درست است.

پرداختن به حل چالش‌های جامعه خود در چارچوب بنیان‌های فرهنگ غرب: رویکرد مارکس نسبت به عالم خودباختگی فرهنگی به‌عنوان مشکل کشورهای فقیر: اصطلاح استعمارگر و استعمارزده.

فرهنگ اسلامی را بزرگ‌ترین تهدید غرب دانستن: نظریه هانتینگتون (جامعه‌شناسی ۲ درس ۹، درس ۱۰)

۲۰۵. گزینه ۴ درست است.

مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به‌کار گرفته شد، زیرا برخی اندیشمندان معتقد بودند که چالش اصلی بین بلوک شرق و بلوک غرب نیست، بلکه چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر است. (جامعه‌شناسی ۲ درس ۱۰)

فلسفه و منطق

۲۰۶. گزینه ۴ درست است.

«مفهوم معرفت، نیاز به تعریف ندارد و بدیهی و روشن است» مربوط به چیستی شناخت است؛ قلب یا دل یکی از ابزارهای معرفت است. خطاپذیری معرفت حسی به ارزش و اعتبار معرفت ارتباط دارد.

۲۰۷. گزینه ۳ درست است.

به شناختی که با همکاری عقل و حس به‌دست می‌آید، معرفت تجربی می‌گویند. از اولین دانشمندانی که مبانی علوم تجربی را پایه‌گذاری کرد، می‌توان ارسطو را نام برد و ابن سینا نیز در توضیح و تبیین قواعد عقلی علوم طبیعی نقش بسزایی داشت. نیروی عقل، علاوه بر استفاده از حواس بیرونی می‌تواند حالات درونی نفس مانند شادی، درد و محبت را شناسایی کرده و علل آن‌ها را کشف کند و درباره آن‌ها توضیح دهد.

۲۰۸. گزینه ۱ درست است.

پارمنیدس معتقد بود که شناخت حسی به‌دلیل خطاهایی که گاه در حواس رخ می‌دهد، اعتبار ندارد و نمی‌توان بدان تکیه کرد. به همین جهت او معتقد بود که حرکت وجود ندارد.

۲۰۹. گزینه ۲ درست است.

سهروردی کوشید آنچه را که از طریق اشراق به‌دست آورده بود، تبیین استدلالی کند و در نهایت نظام فلسفی خود را بر پایه آن شهودها بنا نماید. ملاصدرا پایه بحث‌های علمی و فلسفی خود را روی پیوند میان عقل، شهود و وحی گذاشت.

عموم فیلسوفان مسلمان، هم برای معرفت حسی و هم برای معرفت عقلی اعتبار قائل هستند و علاوه بر آن معرفت شهودی و وحیانی را نیز قبول دارند.

گزینه ۳ درست است. ۲۱۰.

از نظر پراگماتیست‌ها از طریق تجربه نمی‌توان واقعیت اشیاء را شناخت، بنابراین ما نباید هدف خود را کشف واقعیت قرار دهیم.

گزینه ۳ درست است. ۲۱۱.

ویلیام جیمز و هانری برگسون از فیلسوفان تجربه‌گرایی هستند که به شهود عرفانی و تجربه دینی نیز معتقدند و به بُعد معنوی انسان اهمیت می‌دهند.

گزینه ۴ درست است. ۲۱۲.

موجودات عالم عقول از ماده و جسم مجردند و در قید زمان و مکان نیستند. علم این قبیل موجودات از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست، بلکه این موجودات (فرشتگان) حقایق اشیاء را شهود می‌کنند.

گزینه ۱ درست است. ۲۱۳.

عقل در دوره جدید اروپا، یعنی از رنسانس تا کنون تحولات و تطوراتی را از سر گذرانده که به‌طور عمده مربوط به حدود توانایی‌های آن است.

گزینه ۴ درست است. ۲۱۴.

در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان و حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه کتاب‌های ابن سینا و ابن رشد و سایر فیلسوفان مسلمان به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند و از آنجا که توجه به عقل و عقلانیت با مبانی اولیه کلیسای کاتولیک سازگاری نداشت. این توجه به تدریج به گسترش عقل‌گرایی و عقب‌نشینی اندیشه‌های دینی انجامید تا اینکه در این دوره، عقل جای دین را گرفت.

گزینه ۳ درست است. ۲۱۵.

این جایگاه ممتاز، سبب حرکت عمومی مسلمانان به‌سوی علم و دانش در حوزه‌های مختلف شد.

گزینه ۲ درست است. ۲۱۶.

این بیت از مثنوی، بیانگر وجود موجودات مجرد (عقول) است که کار تدبیر جهان را در دست دارند.

گزینه ۴ درست است. ۲۱۷.

از نظر عموم فیلسوفان مسلمان، عقل بهترین ابزار برای تفکر در آیات و روایات است. آنان هر چند اساس پذیرش هر اعتقاد و آئینی را استدلال عقلی می‌دانند، ولی تنها راه کسب معرفت را عقل نمی‌دانند و برخی از آنان تلاش می‌کردند با تهذیب نفس به معرفت شهودی نیز دست یابند.

گزینه ۲ درست است. ۲۱۸.

به نظر ملاصدرا، استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت می‌رسانند و لذا در موضوعات مشترک حتماً به یک نتیجه خواهند رسید و مؤید یکدیگرند. از نظر او تضاد و تعارضی میان عقل و وحی وجود ندارد، ولی ممکن است به دلیل محدودیت توانایی عقل، از استدلال عقلی به‌درستی استفاده نشود و به نتایجی متعارض با وحی برسد که با افزایش دانش علمی می‌توان از تعارض‌های ظاهری میان عقل و داده‌های وحی کاست.

گزینه ۴ درست است. ۲۱۹.

مورخان علم گزارش داده‌اند که حیات تعقلی مسلمانان با ظهور اسلام و تشکیل جامعه اسلامی آغاز شده است.

گزینه ۳ درست است. ۲۲۰.

فارابی مؤسس اولین مکتب فلسفی در جهان اسلام به نام فلسفه مشاء است، نه مؤسس اولین مکتب فلسفی. فارابی هر چند مشاغل سیاسی را نپذیرفت و با اهل سیاست معاشرت نداشت، ولی در سیاست بسیار اندیشید و دیدگاه او در سیاست به افلاطون نزدیک بود. شیوه تفکر فلسفی ۴ او تحت تأثیر ارسطو بود.

روان‌شناسی

۲۲۱. گزینه ۴ درست است.

در مراحل اولیه پژوهش، بررسی آزمایشگاهی امکان‌پذیر نیست، در نتیجه از راه مشاهده، موضوع مورد مطالعه تبیین می‌شود. بسیاری از محققان به مشاهده رفتار حیوانات و آدمیان می‌پردازند، مثلاً ما با مشاهده دقیق رفتار حیوانات می‌توانیم رفتار نوع دوستانه را به صورت تکاملی مطالعه کنیم. فیلم‌برداری از نوزدان می‌تواند جزئیات الگوهای حرکتی آنان را پس از تولد نشان دهد. مشاهده باید همراه با ثبت دقیق و به دور از پیش‌داوری شخصی باشد. ویژگی ذکر شده در گزینه ۲ مربوط به پرسش‌نامه است. (درس ۱)

۲۲۲. گزینه ۲ درست است.

در اسلام مراحل رشد انسان تا ۲۱ سالگی به سه مرحله تقسیم می‌شود. در هفت سال سوم دیگر نباید به صورت آمرانه با فرزند رفتار شود، بلکه باید با او به منزله مشاور رفتار کرد؛ یعنی وی را چون عضو بزرگ خانواده دانست و مانند دیگران او را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد. (درس ۲)

۲۲۳. گزینه ۱ درست است.

ارائه تصویری تمام‌قد و کامل از خود برای معرفی به دیگران با واقعیت نزدیک‌تر و در نتیجه با موفقیت بیشتری همراه است. این مطلب با نظرات روان‌شناسان مکتب گشتالت مبنی بر اینکه روش‌های جزءنگر، درک جامعی ایجاد نمی‌کنند، مطابقت دارد. به عبارت دیگر کل بیشتر از مجموع اجزاء است و کل علاوه بر مجموع اجزاء شامل روابط بین اجزاء هم می‌شود که از جمع اجزاء به دست نمی‌آید. (درس ۳)

۲۲۴. گزینه ۳ درست است.

در پدیده نوک‌زبانی فرد در بازیابی مطالب مشکل دارد و وقتی اولین کلمه به او گفته می‌شود، بعد از شنیدن آن بلافاصله بقیه اطلاعات به خاطرش می‌آید. بنابراین بازیابی اطلاعات از حافظه به نشانه‌های آن اطلاعات وابسته است. (درس ۴)

۲۲۵. گزینه ۲ درست است.

پنجمین مرحله انتخاب راه حل‌های جایگزین است و سومین مرحله ارزیابی راه حل است. (درس ۵)

۲۲۶. گزینه ۴ درست است.

وضعیت ناخوشایند ناشی از ناتوانی در حل مسئله را ناکامی می‌نامند که موجب بروز پرخاشگری می‌شود. (درس ۵)

۲۲۷. گزینه ۳ درست است.

براساس نمودار ابینگهوس، بعد از گذشت ۱ ساعت، تقریباً نیمی از مطالب حافظه فراموش می‌شود؛ یعنی بیشترین مقدار فراموشی در ساعت‌های نخست بعد از یادگیری صورت می‌گیرد و بعد از آن با گذشت زمان از شدت فراموشی کاسته می‌شود. نکته: در ابتدا نمودار شیب زیادی دارد، یعنی شدت فراموشی زیاد است، ولی هر چه زمان می‌گذرد شیب نمودار کم می‌شود، پس شدت فراموشی هم کمتر می‌شود. (درس ۴)

۲۲۸. گزینه ۱ درست است.

به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در دوره نوجوانی، تحریک‌پذیری نوجوانان افزایش می‌یابد و حالات هیجانی آنان به سرعت تغییر می‌کند (رد گزینه‌های ۲ و ۳). هیجانات منبع رفتارهای مثبت و سازنده هستند. در صورت هدایت نشدن و به کارگیری غلط آن‌ها هیجان‌ها به رفتارهای مخرب و پرخطر منجر می‌شوند (رد گزینه‌های ۲ و ۴ به دلیل کلمه «عمدتاً») (درس ۲)

۲۲۹. گزینه ۲ درست است.

به کمک «توجه» یک یا چند محرک احساس شده را انتخاب می‌کنیم.

«تصمیم‌گیری» یعنی ارزیابی راه‌های مختلف و انتخاب بهترین راه

«فشار روانی» عبارت است از نیاز برای دوباره سازگار شدن با شرایط جدید زندگی (درس ۶)

۲۳۰. گزینه ۱ درست است.

در تصمیم‌گیری فرد باید از بین انتخاب‌های مختلف بهترین را برگزیند. در حالی که در حل مسئله، حل‌کنندگان مسئله باید راه حل‌های مسئله موردنظر را خودشان بازآفرینی کنند.

دغدغه تصمیم‌گیرندگان انتخاب بهترین اولویت است در حالی که در حل مسئله افراد به دنبال روش‌های موفق و کارآمد هستند. (درس ۶)

۲۳۱. گزینه ۳ درست است.

سعید و مینا هر دو به‌خاطر به‌دست آوردن چیزهایی در بیرون، (تحسین دیگران و دیدن فیلم) عمل ذکر شده را انجام می‌دهند. (انگیزه بیرونی)

اما کوروش فعالیت را به‌خاطر خود آن انجام می‌دهد. (انگیزه درونی) (درس ۷)

۲۳۲. گزینه ۲ درست است.

هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساسی و یک عنصر آمادگی برای عمل است. (درس ۷)

۲۳۳. گزینه ۴ درست است.

زمانی که رفتار و باورهای ما هماهنگ نباشد، دچار ناهماهنگی ذهنی یا ناهماهنگی شناختی می‌شویم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) زمانی که شخص به‌صورت همزمان دارای دو شناخت متضاد باشد، دچار ناهماهنگی شناختی می‌شود، اما داشتن شناخت‌های مختلف در زمان‌های مختلف به معنای ناهماهنگی شناختی نیست.

(۲) اگر رفتارها و باورهای فرد در یک زمان با هم هماهنگ نباشد، ناهماهنگی شناختی رخ می‌دهد.

(۳) ممکن است چیزی که فرد می‌گوید همیشه نشان‌دهنده باور و شناخت او نباشد، زیرا ممکن است یک دروغ آگاهانه باشد. (درس ۷)

۲۳۴. گزینه ۴ درست است.

در درماندگی آموخته شده فرد احساس ناتوانی می‌کند که ناخوشایند است.

در ناهماهنگی شناختی میان شناخت و رفتار ناهماهنگی ایجاد می‌شود که برای فرد ناخوشایند و تنش‌زا است.

ولی در ادراک کارایی فرد احساس می‌کند دانش و مهارت لازم برای انجام دادن یک کار را دارد. در اسناد نیز موفقیت و شکست به عوامل مختلف نسبت داده می‌شود که در بسیاری از اوقات خوشایند است؛ مانند نسبت دادن موفقیت به تلاش (درس ۷)

۲۳۵. گزینه ۳ درست است.

اگر بین کار خود و پیامدهای آن رابطه‌ای نبینیم، دست از کار می‌کشیم، یعنی یاد می‌گیریم که نتایج به‌دست آمده ارتباطی با

کار ما ندارند و مستقل از عمل ما هستند. در این حالت به درماندگی آموخته شده می‌رسیم. (درس ۷)